

CHURCH HISTORY

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တကရၢအတၢ်စံၣ်စိၤတဲၤစိၤ

မုၢ်မဆါတနံၤအံၤ ပကယုသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တကရၢအတၢ်စံၣ်စိၤတဲၤစိၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တကရၢအတၢ်စံၣ်စိၤတဲၤစိၤအဂ့ၢ်အဆိကတၢ်ဒီး ဆူလၢခံကတၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ပှၤသ့ၣ်ညါဒၣ်ထဲၣ်ကစၢ်ယွၤတကဇိၤန့ၣ်လီၤ. (လံာ်ဝံယဂျါယၤ ၄၆:၁၀, လၢအခိၣ်ထံးယဒုးန့ၣ်တၢ်တုၤအက တၢ်)အဆိကတၢ်ဖဲကစၢ်ယုၣ်ရှုးဂဲၤဆာထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၤအခါ ဝံၤအလီၢ်ခံဘၣ်တၢ်တဲၤဖျါထီၣ်တၢ်လၢ အပၢ် ကစၢ်ယွၤလၢအတပၣ်န့ၣ်တၢ်လၢအတၢ်ကတိၤအပူၤ နီတဲးဒီး, ကစၢ်ယုၣ်ရှုးစ့ၢ်ကီးစံးကဒါက့ၤတၢ်ဆူ အတၢ် အိၣ်ဖျိၣ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ဒ်အနီၢ်ခိၣ်ခိၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်လီၣ်ဖျါ ၁:၁** န့ၣ်လီၤ.

“ယုၣ်ရှုးခရံၣ်အတၢ်လီၣ်ဖျါလၢယွၤဟ့ၣ်လီၤအီၤ, ဒ်သိးအကဒုးန့ၣ်အခုအပှၤတဖၣ်လၢ တၢ်လၢအဘၣ် မၤအသးချုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမၤလီၤအကလူး, ဒီးဒုးန့ၣ်ဝဲလၢအခုအပှၤစိၤယီၤဟ့ၣ်,”

မုၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တကရၢအတၢ်စံၣ်စိၤတဲၤစိၤအံၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ တၢ်ပနီၣ်အတၢ်ကွဲး လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဒိၣ်အမုၢ်အံၤန့ၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢလံာ်လီၣ်ဖျါအပူၤန့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

“ဒီးမၤလီၤအကလူးဒီးဒုးန့ၣ်ဝဲလၢအခုအပှၤစိၤယီၤဟ့ၣ်”

“Singnified it unto John (KJV)”

လၢလံာ်မးသဲအပူၤန့ၣ် တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပၢ်ဖျါအီၤလၢ “မူခိၣ်ဘီမုၢ်” ဒီးဘၣ်ဃးဒီးတၢ်စံၣ်စိၤ တဲၤစိၤအဝဲအံၤန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်လၢ, **လံာ်မးသဲ ၁၃:၂၄** န့ၣ်လီၤ.

“တၢ်လၢမူခိၣ်ဘီမုၢ်အံၤ, မၤသးဒ်ပှၤဖဲတၢ်ချဲၣ်လၢအစံာ်အပူၤတကအသိးလီၤ.”

တၢ်လၢလံာ်မးသဲအဆၢဒိၣ် (၁၃) အပူၤန့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤဒိ (၇)ခါအပူၤ တၢ်ကတိၤဒိတခါလၢ အမုၢ် “မူခိၣ်ဘီမုၢ်” အဂ့ၢ်န့ၣ်မုၢ်ဒၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖုအဂ့ၢ်န့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

မူခိၣ်ဘီမုၢ်

တၢ်လၢမူခိၣ်ဘီမုၢ်အံၤန့ၣ် ဒ်**လံာ်လီၣ်ဖျါ ၁:၆** အတၢ်ပၢ်ဖျါအသိး, မုၢ်ဒၣ်ပှၤလၢတူၢ်လီၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကိး အီၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အိၣ်မူဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖုအပူၤန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ကမၤန့ၢ်နီၢ်သးတကပၤအတၢ်ဘၣ်ထွဲလၢ အမုၢ် ကစၢ်ယွၤအဘီအမုၢ်လၢ ပထံၣ်အီၤတသ့အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးပၢ်ပှၤလၢဘီမုၢ်, ဒီးပှၤလ့ၢ်တၢ်အဒိၣ်တဖၣ်လၢ ယွၤဒီးအပၢ်အမဲာ်ညါတကန့ၣ်, မိတၢ်လၢတၢ်ကပီၤ, ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမိၤအိၣ်ဒီးအီၤအစိၤစိၤအဃၣ်ဃၣ်တက့ၢ်. အမ့ၣ်”

နီၢ်နီၢ်တခါန့ၣ်, ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်ကကဲထီၣ်ဘၣ် “မူခိၣ်အသီ” လၢအမုၢ်ကစၢ်ယွၤအဘီအမုၢ်ဒီးကအိၣ်ဝဲဒၣ် လၢကစၢ်ယုၣ်ရှုးအတၢ်ပၢ်ဆၢတၢ်အဖီလံာ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ပုၤဖုံတၢ်တကအသိး

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်မၤလၢအမ့ၢ် တၢ်ကိးထီၣ်အတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒ်ပကစၢ်ယုၣ်ရှုးခရံၣ်လၢအမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အခိၣ်ဒီးပုၤသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်တကန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ချံလၢအဂ့ၤ

ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ချံလၢအဂ့ၤအံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ပ, ကစၢ်ယုၤအကလုာ်အကထီၤလၢအမ့ၢ်, တၢ်စံၣ်တဲၤတဲၤလီၤယုၤအဘီအမ့ၢ်အတၢ်သးခုကစီၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်လူၤကၢၣ် ၈:၁၁** န့ၣ်လီၤ.

“တၢ်ကတိၤဒိန့ၣ်မ့ၢ်အံၤ, တၢ်ချံန့ၣ်မ့ၢ်ယုၤအကလုာ်အထီၤလီၤ.”

လၢအစံာ်အပူၤ

ဒ်ပသ့ၣ်ညါတ့ၢ်လံအသိး, တၢ်လၢစံာ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ပဟီၣ်ခိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်မးသဲ ၁၃:၃၈** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးစံာ်စီၤပုၤစီၤန့ၣ်, မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်,”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဒ်ပ, ကစၢ်ယုၣ်ရှုးခရံၣ်ဒီးအပုၤတၢ်မၤဖိ (၁၂) ဂၤဒီး အပျံၣ်ဖိဘီၣ်ဖိအဂ့ၤအကသ့ၣ်တဖၣ်မၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အဝဲအံၤအိၣ်ဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ, တုၤဒ်လဲၣ်အနံၣ် (၂၀၀၀) ဃုၣ်ဃုၣ်လၢအမ့ၢ် တၢ်ဆၢကတီၢ်တမံၤလၢ အအိၣ်ဝဲလၢတၢ်စံၣ်စီၤတဲၤစီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်စံၣ်စီၤတဲၤစီၤအဝဲအံၤ, လၢကစၢ်ယုၣ်ရှုးခရံၣ်အဃိ, ဒ်သိးပကသ့ၣ်ညါအီၤထံထံဆးဆးအဂီၢ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်စံးကတိၤပာ်စၢၤအီၤလၢ လံာ်စီဆုံခံဘ့ၣ်လၢဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအီၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ၁. လံာ်လီၣ်ဖျါ
- ၂. လံာ်မးသဲ

လံာ်လီၣ်ဖျါ ၁:၁၂-၁၃

ဒီးဒ်သိးယကထံၣ်တၢ်ကလုာ်သီၣ်လၢအကတိၤတၢ်ဒီးယၤဒီး, ယဃာ်ကဒါဃီၤယသးလီၤ. ယဃာ်ကဒါဃီၤယသးဝံဒီး, ယထံၣ်ဘၣ်မ့ၢ်အူၤအန့ၣ်ဖျါ, ဒီးလၢမ့ၢ်အူၤအကျါ, ပုၤလီၤကံာ်လၢပုၤကညီဖိခွါကူသိး တၢ်တုၤလီၤလၢအခိၣ်ထံး, ဒီးကံာ်တူၢ်အယီၢ်တကိးထူလၢအသးနီၣ်ပုၤလီၤ.”

လံာ်လီၣ်ဖျါ ၁:၁၆, “ဒီးဆၢန့ၣ်ဖျါအိၣ်လၢအစုထွဲပူၤ”

တၢ်လၢဆၢန့ၣ်ဖျါအံၤအဂ့ၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒ်ပမ့ၢ်မဆါတန့ၣ်အံၤ ပကယုၤသ့ၣ်ညါအတၢ်ပာ်ဖျါလီၤဆီဒ်တၢ်အနီၢ်ဝံာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤဖိလၢအမ့ၢ်, “မ့ၢ်အူၤအန့ၣ်ဖျါ” ဒီးပုၤလီၤကံာ်လၢပုၤကညီဖိခွါတကအစုထွဲအပူၤန့ၣ် အိၣ်ဒီး “ဆၢန့ၣ်ဖျါ” အံၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်ခိၣ်လဲၣ်.

အဆိကတော်တော်အဝဲအံ့မုဒ်ဒ်လံင်လီၤဖျါအဂုၢ်န့ၣ် ပဘၣ်သ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒ်ပသ့ၣ်ညါအသိးတၢ် လာ, “ပုၤလီၤကံၤလာပုၤကညီအဖိခွါတဂၤ” အံၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလာ တၢ်ပနီၣ်အတၢ်ကွဲးဒီးမုဒ်ဒ် ပကစၢ်ယုၣ် ရှူးခရံၣ်န့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီး “မုၢ်အူဒၢန့ၣ်ဖျါ” ဒီး “ဆၣ်န့ၣ်ဖျါ” န့ၣ်မုၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်.

ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလာ တၢ်ပနီၣ်အတၢ်ကွဲးအဃိ, တၢ်စံးဆၢန့ၣ်ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ **လံာ်လီၤဖျါ ၁:၂၀** အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

“တၢ်ခူသ့ၣ်ဘၣ်ဃးဒီး ဆၣ်န့ၣ်ဖျါလၢနထံၣ်လၢယစုထွဲအပူၤ, ဒီးမ့ၢ်အူဒၢထူန့ၣ်ဖျါန့ၣ်မုၢ်အံၤ, ဆၣ်န့ၣ် ဖျါမုၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါန့ၣ်ပူၤ, အကလူးတဖၣ်, ဒီးမ့ၢ်အူဒၢထူန့ၣ်ဖျါမုၢ်တၢ်အိၣ်ဖျါန့ၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.”

တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢစီၤယီၤဟ့ၣ်ထံၣ်အီၤသ့ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မုၢ်ဒ်လၢ ကစၢ်ယုၣ်ရှူးအနီၢ်ကစၢ်ဒ်ဝဲစံး ဘၣ်တဲဘၣ်အီၤတၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲစံးကတိၤတၢ်ဘၣ်ဃးဒီး “တၢ်အိၣ်ဖျါန့ၣ်ပူၤ” ဒီး “အကလူးန့ၣ်လၢ” အဂုၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢကစၢ်ယုၣ်ရှူးအအိၣ်န့ၣ် တၢ်အိၣ်ဖျါအဖုလၢအလီၤဒ်တၢ်န့ၣ် အိၣ်စ့ၢ်ကီးခါ.
တၢ်အိၣ်ဖျါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒ်အါန့ၣ်အဖု (၇၅၀) န့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. မၤအသးဒ်သိးမုၢ်မဆါ တနံၤအံၤစ့ၢ်ကီးခါ.

ပဘၣ်န့ၣ်ပာ်အီၤဒ်န့ၣ်အသိးစ့ၢ်ကီးခါ.
ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂုၢ်အံၤအတၢ်စံးဆၢန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်လီၤဖျါ ၁:၁၃**, အပူၤန့ၣ်လီၤ.

“ဒီးယထံၣ်ဘၣ်မ့ၢ်အူဒၢန့ၣ်ဖျါ, ဒီးလၢမ့ၢ်အူဒၢအကျါ, ပုၤလီၤကံၤလာပုၤကညီဖိခွါ,”
တၢ်အိၣ်ဖျါန့ၣ်ပူၤလၢ ဘၣ်တၢ်ဒ်လီၤအီၤလာ မ့ၢ်အူဒၢထူန့ၣ်ဖျါအကျါအံၤန့ၣ် ကစၢ်ယုၣ်ရှူးအိၣ်ဝဲအဂုၢ် န့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်ကတိၤလၢအမုၢ်, “အိၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်အူဒၢန့ၣ်ဖျါအကျါ” အံၤန့ၣ်မုၢ်ဒ် ပကစၢ်အတၢ်ကတိၤ န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျါအီၤလာ တၢ်ပနီၣ်တမံၤန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ **လံာ်မးသဲ ၂၈:၂၀** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးသိၣ်လိသီလိအီၤ, ဒ်သိးအကတီၢ်န့ၣ်ကယံၢ်တၢ်လၢ ယမၤလိာ်တုၢ်ခဲလၢာ်တက့ၢ်. ဒီးကွၢ်ကွၢ်, ယကအိၣ်ဒီးသုကီးမုၢ်နံၤမုၢ်နၢဒဲး, တုၤတၢ်အစီၤကတၢ်လီၤ. အမုၢ်”

တၢ်ကတိၤဖိလၢအမုၢ် “တုၤတၢ်အစီၤကတၢ်လီၤ” န့ၣ် ဝံသးစူၤပာ်သ့ၣ်ပာ်သးဘၣ်အီၤတက့ၢ်.
လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ, တၢ်ပာ်ဖျါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်မုၢ်ဒ်, တၢ်လၢပကစၢ်ယုၣ်ရှူးအံၤန့ၣ် အဝဲအိၣ်ဝဲဒီးတၢ် **အိၣ်ဖျါန့ၣ်ပူၤခဲလၢာ်လၢတၢ်သးခုကစီၣ်အစီၤသ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးဖျါအီၤလာ တၢ်ပနီၣ် တမံၤန့ၣ်လီၤ.**

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်အဝဲအံၤမုၢ်ဒ်တၢ်အိၣ်ဖျါန့ၣ်ပူၤ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်ကတီၢ်လၢကစၢ်အနီၢ် ကစၢ်ဒ်ဝဲယုၣ်ဝဲအမံၤဒီး အမံၤအိၣ်ဂၤစုၣ်ဂၤစုၣ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

လံာ်လီၤဖျါ ၁:၁၁

“ဒီးစံးဝဲဒ်, တၢ်လၢနထံၣ်, ကွဲးလၢလံာ်ပူၤ, ဒီးဟ့ၣ်ယုၢ်ဆူတၢ်အိၣ်ဖျါန့ၣ်ပူၤ, ဆူအုးဖးစူး, ဒီးစမူရနၤ, ဒီးပုၤကမူး, ဒီးသုအတံၤရၤ, ဒီးစၢ်ဒ်, ဒီးဖံၤလဒုးလဖံ, ဒီးလီၤဒံၤက တက့ၢ်.”

တၢ်လၢလံာ်လီၤဖျါအဆၢဒိၣ် (၂) ဒီး (၃) အပူၤန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတၢ်ဘၣ်ဃးဒီး

လာတော်ဆာကတော်သွန်တဖန်အပူ ကစာယွအနီကစာဒင်ဝဲမတော်ဟွန်ပလီတော်၊ မသဆန်ထီဉ်ပုအခံဒီးစံး ဘဉ်တဲဘဉ်တော်ဆူ တော်အိဉ်ဖိဉ်အဖုသွန်တဖန်အဂုာ်န့ဉ် ပထံဉ်ဘဉ်လီၤ.

လာတော်သးခုကစီဉ်အဆာကတော်တကတော်အပူန့ဉ် အိဉ်ဒီးတော်အိဉ်ဖိဉ်တဖုလာ ဘဉ်တော်နီဖးလီၤအီၤ လာတော်ဆာကတော်နွံကတော်အဂုာ်န့ဉ် ပမုာ်ဃုသွန်ညါဘဉ်အီၤဒီးပကန်ဟံးစုာ်ကီးလီၤ. လာလံာ်စီဆုံတခီတဟံး ဖျါဝဲလီၤလီၤဘျာဘျာန့ဉ်ထံဉ်ဘဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်, ဘဉ်ဃးဒီးတော်အိဉ်ဖိဉ်အဖုအဝဲအံၤ, ပမုာ်ဃုသွန်ညါအီၤလာ လံာ်လီဉ်ဖျါအဆာဒိဉ် ၂ ဒီး ၃ န့ဉ် ပုလံာ်စီဆုံကိဖိသွန်တဖန်လာ အမုာ်ပဝဲဒဉ်သွန်တဖန်အဂီၢ် ပကထံဉ်ဘဉ် တော်စံဉ်စီၤတဲစီၤလာဘဉ်တော်ထူးထီဉ်အခီပညီလာ လံာ်စီဆုံအဆာဖိသွန်တဖန်အဂုာ်န့ဉ်ပကထံဉ်န့ဉ်တော်ဆာ ကတော်သွန်တဖန်လာ အမၤအသးတဆီဘဉ်တဆီအဂုာ်န့ဉ်လီၤ.

ပကဃုသွန်ညါတော်ဘဉ်ဃးဒီး တော်အိဉ်ဖိဉ်တဖုလာဘဉ်တော်နီဖးလီၤအီၤအကတော်နွံကတော်လာမုာ်, “တော် အိဉ်ဖိဉ်နွံပူ” အတော်ဆာကတော်, တပတီၢ်ဝဲတပတီၢ်အဂုာ်န့ဉ်တက့ၢ်.

**တော်အိဉ်ဖိဉ်တာတပူ
ဂုာ်အးဖးစူး**

**လံာ်လီဉ်ဖျါ ၂:၁, ကွဲးန့ဉ်အးဖးစူး အတော်အိဉ်ဖိဉ်အကလူး, ပုလၤအဟံးယာ်ဆဉ်နွံဖျါလၤအစုထွဲ
ပူ, ဒီးဟးလာမုာ်အူအထူနွံဖျါအကျါတကန့ဉ်,”**

တော်အိဉ်ဖိဉ်အဝဲအံၤမုာ်တော်အိဉ်ဖိဉ်လၤအဆိကတော်တပူန့ဉ်လီၤ. အဆာကတော်န့ဉ်စးထီဉ်ဖဲ, AD 33, အနံဉ်, ဖဲဘူဉ်ယာ်ဆံအမုာ်နံၤပဲၤထီဉ် (Pentecost) ဒီးဆူ AD 70, လၤအမုာ် ဝုာ်ယရူၤရူလုဉ် အတော်လီၤယံၤ လီၤပုာ်အဆာကတော်န့ဉ် အိဉ်ကတော်ဝဲလီၤ. ပုတနီၤနီၤစံးဝဲတော်အိဉ်ဖိဉ်အဝဲအံၤအကတော်န့ဉ်မုာ်ဒဉ် AD 74 န့ဉ် လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်တော်ကတော်န့ဉ်မုာ်ဒဉ် AD 70 အဂုာ်န့ဉ်လံာ်စီဆုံအဆာလာအမုာ်, **လံာ်လီဉ်ဖျါ ၈:၈** အံၤန့ဉ်မၤကံာ် မၤကျၢၤတော်ဂုာ်အဝဲအံၤန့ဉ် ပထံဉ်ဘဉ်လီၤ.

**“ဒီးကလူးလၤအပုၤထီဉ်ခံၤတကန့ဉ် အူထီဉ်ကွဲးဒီးတော်လီၤကံာ်လၤကစာ်ဖးဒိဉ်ကဲၤဒီးမုာ်အူန့ဉ်,
ဘဉ်တော်တုာ်လီၤအီၤဆူပီဉ်လဲဉ်ပူ, ဒီးပီဉ်လဲဉ်သၤပူတပူကဲထီဉ်လၤတော်သွန်လီၤ.”**

မုာ်ဝဲလီၤ. လံာ်စီဆုံတဆာလာဘဉ်တော်ကွဲးအီၤလာ တော်ပနီဉ်တမံၤအံၤန့ဉ် မၤအသးဖဲ AD 10 အပူ လၤပုၤရီမုာ်ဖိသွန်တဖန်အယိ, ဝုာ်ယရူၤရူလုဉ်ဘဉ်တော်မၤဟးဂီၤအီၤအံၤန့ဉ် မုာ်ဒဉ်တော်စံဉ်ညီဉ်လၤခံကတော်တဘျီ လၤအမုာ် ပုၤအံဉ်စရူလးဖိသွန်တဖန်မၤန့ဉ်တော်ကီတော်ခဲအဂုာ်န့ဉ်လီၤ. (ကစာ်ဖးဒိဉ်ကဲၤဒီးမုာ်အူ)

လာတော်န့ဉ်အယိ တော်အိဉ်ဖိဉ်ခံပူတပူမုာ်စးထီဉ်ဖဲ, တော်အိဉ်ဖိဉ်တာတပူအကတော်န့ဉ် တော်အိဉ်ဖိဉ် တာတပူစုာ်ကီး ကကတော်ဝဲဖဲန့ဉ်လီၤ.

ဖဲန့ဉ်အခုအခါန့ဉ် ပုတော်မၤဖိသွန်တဖန် အိဉ်မုာ်ဒီးအယိ, အဝဲသွန်တဖန်ဟးဆာဒုးနဲဉ်ကျဲဒီးလၤ တော်အိဉ် ဖိဉ်အပူအယိ မုာ်စုာ်ကီးတော်အိဉ်ဖိဉ်အမုာ်နံၤအတကကံာ်အဂုာ်န့ဉ်ပသွန်ညါဘဉ်လီၤ. တော်ဆာကတော်အဝဲအံၤန့ဉ် ဘဉ်တော်ကီးအီၤလာ “ပုတော်မၤဖိသွန်တဖန်အဆာတကီၢ်” န့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ် 33 AD To 70AD (37) နံၣ် (Pentecost)

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ခံၣ်ပူၤတပူၤ

ဝုၢ်စမူရနၤ

လံာ်လိၣ်ဖျါ ၂:၈, ဒီးကွဲးန့ၣ်စမူရနၤ အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အကလူး”, ဘၣ်ဃးဒီးဝုၢ်အုးဖူးစူးအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ် အဆၢကတီၢ်တုၤလီၤလၢအကတၢ်အခါန့ၣ်, ဝုၢ်စမူရနၤအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်စးထီၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ် လီၤ. မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီးတၢ်လၢဝုၢ်စမူရနၤအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆၢကတီၢ်အံၤန့ၣ် ကကတၢ်ဝဲဖဲလဲၣ်န့ၣ်ပသ့ၣ်ညါအီၤသ့ စ့ၢ်ကီး ဧါ. တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဝဲအံၤအတၢ်ဆၢကတီၢ်ခံၣ်ပတီၢ်တပတီၢ်အံၤ အကတၢ်န့ၣ်ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်လိၣ်ဖျါ, ၂:၁၁** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးသုကဘၣ်တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်ဆံဆဲၣ်သီလီၤ.”

တၢ်လၢဝဲအတၢ်ကတီၢ်လၢအမ့ၢ် “ဆံဆဲၣ်သီ” အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ကဘၣ်ထံၣ်ဘၣ်တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ် ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲအဂီၢ် နီၢ်နီၢ်တခါန့ၣ် မ့ၢ်ဒ်တၢ်အနံၣ် (၁၀) န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ် အံၤန့ၣ် စးထီၣ်ဖဲ 303AD ဒီးဆူ 313 AD အပူၤန့ၣ်လီၤ. တချုးလၢပုၤရိမ့ၤဖိအစီၤပၤ “ကိၣ်စတၢ်တ့” တချုး ထီၣ်နီၣ်ဒီးဘၣ်အဖၢမ့ၢ်န့ၣ် စီၤပၤ “ဒဲၣ်အိၣ်ကလဲၣ်တံၤယၢ်” အစီၤန့ၣ် အဝဲမၤနးမၤဖျိၣ်ပုၤခရံၣ်ဖိဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ် အဆၢကတီၢ်အခုအခါန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အယိတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိအဝဲအံၤ အတၢ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ဒ် “သုကဘၣ်တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်ဆံ ဆဲၣ်သီ” အံၤန့ၣ် ကတၢ်ဝဲဖဲ AD 313 အယိ, မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ဝုၢ်စမူရနၤအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ် 70AD To 313AD (243) နံၣ်

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သာပူၤတပူၤ

ပုၢ်ကမူး

လံာ်လိၣ်ဖျါ, ၂:၁၂, ဒီးကွဲးန့ၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢ ပုၢ်ကမူးအကလူး,

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သာပူၤတပူၤအံၤန့ၣ်စးထီၣ်ဖဲ 313AD လၢအမ့ၢ် “တၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်ဆံဆဲၣ်သီ” အ ကတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်အံၤ ယံာ်ဒိၣ်မးအယိကကတၢ်ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်မတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဝဲ အံၤတၢ်ဆၢကတီၢ်သာပတီၢ်တပတီၢ်အံၤ အကတၢ်န့ၣ်, ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်လိၣ်ဖျါ ၂:၂၁** လၢအမ့ၢ်ကစၢ်ယွၤ အကလုာ်အကထါအယိန့ၣ် ပသ့ၣ်ညါအီၤသ့လီၤ.

“ဒီးယဟ့ၣ်အဝဲဒၣ်အဆၢကတီၢ်ဒ်သီးအကပီၢ်ယၢ်လီၤက့ၤအသးလီၤ. ဒီးပီၢ်ယၢ်လီၤက့ၤအသးလၢအ တၢ်မၤကမၢ်မုၢ်ကမၢ်ခွါန့ၣ်အသးတအိၣ်ဘၣ်.” (အဆၢကတီၢ် = Time NIV)

တၢ်လၢ “အဝဲ” (her) အံၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ပုၤပိာ်မုၢ်မတၢ်တဂၤလဲၣ်န့ၣ်ဒီး, တၢ်ကတီၢ်လၢအမ့ၢ်, “အဆၢ ကတီၢ်ဒ်သီးအကပီၢ်ယၢ်လီၤက့ၤအသး” န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်ခီလဲၣ်. ပမ့ၢ်က့ၤကွၢ်ကဒါက့ၤဆူ အဆၢဖိ (၂၀)န့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်လၢ, “နီၢ်အံၤစ့ၢ်ဘုၤလး, လၢအစံးလီၤအသးလၢဝဲ မုၢ်တဂၤ,” န့ၣ်လီၤ.

ပုၤပိာ်မုၢ်တဂၤအမံၤလၢ “နီၢ်အံၤစ့ၢ်ဘုၤလး” အံၤန့ၣ် တမ့ၢ်ဘၣ်ပုၤပိာ်မုၢ်တဂၤလၢ ဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျါအီၤ လၢလံာ်စီဆုံအလီၢ်လံၤတကတြုၢ်အဆၢကတီၢ်လၢအမ့ၢ်စီၤအယၢ်အမါ နီၢ်အံၤစ့ၢ်ဘုၤလး, လၢဝဲစီၤအုၤလံၤယၤ

အစီအစဉ်အများ ပိတ်မုန်လာ အအာတဂနန့်ဘဉ်. တာ်အဝဲအံ့မုန်ဒဉ် တာ်ပနီဉ်အတၢ်ကွဲးတမံလၢအမုန်, နီၢ်အံၤစ့ဘၤလး လၢဘဉ်တာ်ဒိလီၤအီၤလၢ ထံကီၢ်အပဒိဉ်ဒီးတာ်ဘူဉ်တာ်ဘါ, တာ်ဟထံအိဉ်ကီၢ်သ့ဉ်တဖဉ် ပာ်ဖိဉ် လိာ်အသး ဒီးမၤအိဉ်ထီဉ်တာ်အာတာ်သီလၢကိးလီၤအသးလၢတာ်အိဉ်ဖိဉ်အတၢ်ရဲဉ်လီၤကျဲၤလီၤလၢ တာ်ကူဉ် ထီဉ် ဖးလီၤ ပာ်စၢၤအဂ့ၢ်န့ဉ်ဒီး မုန်စ့ကိး **လံာ်လီဉ်ဖျါ ၁၇း၅**, အတၢ်ကွဲးအသးန့ဉ်လီၤ.

“ဒီးအမံၤကွဲးအသးလၢအမဲာ်တူၢ်ခိဉ်, တာ်ခူသ့ဉ်, ဘၤဘူၤလိဉ်ဖးဒိဉ်, ပှၤဃဲသဲမုန်, ဒီးဟီဉ်ခိဉ်အတၢ် သးဘဉ်အာတဖဉ်အမိာ်လီၤ.”

မုာ်ဝဲလီၤ. အဝဲဘဉ်တာ်ကိးအီၤလၢဝုာ်ဘၤဘူၤလိဉ်ဖးဒိဉ်န့ဉ်လီၤ. လၢလံာ်စီဆ့အလီၢ်လံၤတကကြုၢ် အပူၤန့ဉ်ဘဉ်တာ်ဟဖျါအီၤလၢ တာ်အကဒုလၢအမုန်စီၤအူၤလံၤယၤအံၤန့ဉ်မုာ် ပှၤလၢအအိဉ်ဒီးတာ်သ့ဉ်တီသးတီ ဆူကစၢ်ယွၤအတၢ်အိဉ်ဖိဉ်တဖုန့ဉ်အသး, တာ်လၢနီၢ်အံၤစ့ဘၤလးအံၤန့ဉ် မုန်စ့ကိးတာ်အကဒုလၢ ပှၤဂ့ၢ်လိာ် ခရံဉ်အတၢ်အာတာ်သီဒီး တာ်အိဉ်ဖိဉ်တဖုလၢ အတၢ်အိဉ်ဒီးတာ်သ့ဉ်တီသးတီလၢအမုန် ပာ်မၤအသးဒိဉ်တာ်အိဉ် ဖိဉ်တဖုအဂ့ၢ်န့ဉ် ပကထံဉ်ဘဉ်ဖဲ, **လံာ်လီဉ်ဖျါ ၁၇း၁** န့ဉ်လီၤ.

“ယကဒုးန့ဉ်နၤလၢ တာ်စံဉ်ညီဉ်ဘဉ်ဃးဒီး ဃဲသဲမုန်ဖးဒိဉ်လၢအဆ့ဉ်နီၤလၢထံအါအဖိခိဉ်လီၤ.”

တာ်အဝဲအံၤမုန်ဒဉ် “ဃဲသဲမုန်ဖးဒိဉ်” လၢအမုန် ဘၤဘူၤလိဉ်လၢအတၢ်အိဉ်ဒီး တာ်သ့ဉ်တီသးတီလၢ နီၢ်သးအတၢ်ဘဉ်ထွဲသ့ဉ်တဖဉ်အဃိ, ကစၢ်ယွၤဟ့ဉ်တာ်ဆာကတီၢ် (Time) လၢအကပျီၢ်ယာ်လီၤက့ၤအသးအကီၢ် န့ဉ်လီၤ. တာ်ဆာကတီၢ်အဝဲအံၤကယံာ်ဆံးလဲဉ်ထဲလဲဉ်. လၢ KJV အလံာ်စီဆ့အပူၤန့ဉ် ပာ်ဖျါဝဲလၢ (Space) ဒီးလၢ, NIV အလံာ်စီဆ့အပူၤန့ဉ် ပာ်ဖျါဝဲလၢ (Time) န့ဉ်ပထံဉ်ဘဉ်လီၤ.

တာ်လၢပှၤဂရံးဖိအလံာ်မဲာ်ဖျါဉ်လၢအမုန် “Chronos” အံၤ န့ဉ်အခီပညီမုန်ဒဉ်, တာ်ခံၤယာ်ခီလၢအမုန် တာ်အနံဉ် (၃၆၀) နံဉ်လၢအမုန် လံာ်စီဆ့အတၢ်ကတီၢ်လၢ ဝံကျိာ်တခီအနံၤ (၃၆၀) သီလၢအမုန်တာ်ဆာကတီၢ် တနံဉ်, ဒိပစံးတာ်အသး, Time န့ဉ်ဒီးလၢလံာ်လီဉ်ဖျါအတၢ်ဟဖျါလၢအမုန် “တာ်ဆာကတီၢ်တမံၤ” န့ဉ်လီၤ.

တာ်လၢ “တာ်ဆီတလဲတာ်” အံၤန့ဉ်အိဉ်ထီဉ်ဝဲဖဲ, Oct, 1517 AD န့ဉ်လီၤ. လၢတာ်န့ဉ်အဃိ, ကမုာ် ဒဉ်လၢတချးလၢ “တာ်ဆီတလဲတာ်” အနံဉ်တချးတုၤအနံဉ် (၃၆၀) အပူၤန့ဉ်လီၤ.

1517 - 360 - 1157 AD

မုာ်ဝဲလီၤ. တာ်အနံဉ်အဝဲအံၤမုန်ဒဉ်ကစၢ်ယွၤဟ့ဉ်လီၤတာ်ဆာကတီၢ်ဆူ နီၢ်အံၤစ့ဘၤလးလၢ အကပျီၢ်ယာ် လီၤက့ၤအသးစးထီဉ်သီအနံဉ်န့ဉ်ဒီး, မုန်စ့ကိးတာ်အိဉ်ဖိဉ်လွံာ်ပူၤတပူၤလၢအမုန်, သူအတံၤရၤအတၢ်အိဉ်ဖိဉ် အဆာစးထီဉ်သီအနံဉ်န့ဉ်ပထံဉ်ဘဉ်လီၤ. (လံာ်လီဉ်ဖျါ ၂း၂၁)

လၢတာ်န့ဉ်အဃိ ပနာ်ဟါဒီးပသ့ဉ်ညါဘဉ်, သူအတံၤရၤအတၢ်အိဉ်ဖိဉ်စးထီဉ်သီအနံဉ်နံဉ်လီၤ. လၢန့ဉ် တကးဘဉ်ပသ့ဉ်ညါစ့ကိးပုာ်ကမူးအတၢ်အိဉ်ဖိဉ်အကတၢ်အနံဉ်န့ဉ်လီၤ.

တာ်ဆာကတီၢ် – 313 AD To 1157 AD (844) နံဉ်

တာ်အိဉ်ဖိဉ်လွံာ်ပူၤတပူၤ

သူအတံၤရၤ

လံာ်လီဉ်ဖျါ ၂း၁၈, ဒီးကွဲးန့ဉ်တာ်အိဉ်ဖိဉ်လၢ သူအတံၤရၤအကလူး”

တာ်လၢ, တာ်အိဉ်ဖိဉ်လွံာ်ပူၤတပူၤအဆာကတီၢ်အံၤ, စးထီဉ်ဖဲ ပုာ်ကမူးအတၢ်အိဉ်ဖိဉ်အဆာကတီၢ်အက

တော်လှန်ရေး AD 1157 အနံ့နံ့လီလီ. တော်အိန်ဖိုင်အပူတပူအံကကတော်ဖဲတော်ဆာကတော်မတလန့လဲန့. တော်အိန်ဖိုင်အဝဲအံလအမုအဆာကတော်လွံပတော်တပတော်အံအကတော်န့မုဒဲတော်အိန်ဖိုင်လအံတဖုအံလ စးထီန့သီအဂုန့ ပကထံန့ဘန့ဖဲ, **လံလီန့ဖျါ ၉:၅** န့အသိးပနာပာအီလသ့လီလီ.

“ဒီးဒံသိးအကမလံအီဒီး, တဟ့ဘန့ဝဲဘန့, မုဒံသိးအကမနးမဖိုင်အီယံလီလီ.”

လံစီဆုံတဆာအံအခီပညီကအိန်ဒဲလဲန့. တော်ကတီဖဲလအမု, “ယံလီ” အံန့ ဒဲ**လံလီန့ဖျါ ၉:၁-၃**, အတော်ကွဲးအသးအသိး, မုဒဲတော်အိန်ဖိုင်ယံပူတပူအဆာကတော်န့အသိး, မုဒဲကီးကလူးလအပဲထီန့ယံဂတဂန့အူထီန့ကွဲးအဆာကတော်အပူတော်ကမလအသးအဂုန့ဘန့တော်စံးပာစာအီအဆာကတော်အဂုန့လီလီ.

“ဒီးကလူးလအပဲထီန့ယံဂတဂန့ အူထီန့ကွဲး, ဒီးယထံန့ဆဲတဖျါလအလီတဲလီမုဒိန် ဆူဟီန့ခိန်ချာန့, ဒီးတော်ဟ့လီအီလအတော်ပူယံအနီန့ဝဲ, ဒီးအိးထီန့တော်ပူယံ, ဒီးတော်ရဲန့ဟဲထီန့လအတော်ပူန့, ဒဲဖဲကပူဖးဒိန်အရဲထီန့အသိး, ဒီးမုဒီးတော်ဖးဖဲစံးလီဝဲလအတော်ပူရဲထီန့အပီန့လီ. ဒီးဒဲန့ ဂဲဟဲထီန့လအတော်ရဲအပူ ဆူဟီန့ခိန်ချာအိန်ဒီးတော်ဟ့အီလအ အစီအကမီ, ဒဲပတုချးလအဟီန့ခိန်ချာအိန် ဒီးအစီအကမီအသိးလီ.”

ဘန့ဃးဒီးလံစီဆုံအဆာအဝဲအံလဲလင်အဂုန့ ပတချုသ့ဘန့အီဒဲဘန့. ဘန့ဆဲ, တော်ကတီလအဘန့တော်စံးပာစာလအမု, “တော်ယံလီ” အံအဆာကတော်အဂုန့ အိန်ဝဲဒဲလအ, တော်အိန်ဖိုင်ယံပူတပူအဂုန့ပမုဒဲညါဘန့အီဒီး တော်ဂုအံန့ကလထီန့ပဲထီန့ဝဲန့ပထံန့ဘန့လီလီ.

တော် “ယံလီ” အံန့မုဒဲ

$$၅ \times ၃၀ = ၁၅၀ \text{ (လံစီဆုံအလံန့န့လံလီအတော်ဘန့ထွဲ)}$$

လံစီဆုံအလံန့န့လံလီအနံအသီ (၁၅၀) အံန့မုဒဲကီးအနံ (၁၅၀) န့ပထံန့ဘန့လီ. လအတော်န့အပီ, တော်အိန်ဖိုင်ယံပူတပူ အတော်ဆာကတော်အံန့ ကဆီန့ဒဲ, တော်အဆာကတော်လအမုတော်ဆီတလဲကွဲးအတော်အဆာကတော်လအမု 1517 AD အမဲညါအနံ (၁၅၀) န့လီ. မုဒဲဒဲန့ဒီး ပကထံန့ဘန့အီဒဲအဖီလင်အသိးလီ.

$$1517 - 150 = 1367 \text{ AD}$$

လအတော်န့အပီ တော်လအ, AD 1367 နံအံန့ မုဒဲစံးဒဲအတော်အိန်ဖိုင်စးထီန့သီအဆာကတော်ဒီး မုဒဲကီး, သူအတံးရအတော်အိန်ဖိုင်အဆာကတော်အတကာန့ကမုဝဲလီန့လီ.

တော်ဆာကတော် - 1157 AD to 1367 AD (210) န့

တော်အိန်ဖိုင်ယံပူတပူ

စံးဒဲ

လံလီန့ဖျါ ၃:၁, ဒီးကွဲးန့တော်အိန်ဖိုင်လအစံးအကလူး

မုဝဲလီ. တော်လအတော်အိန်ဖိုင်ယံပူတပူအဆာကတော်အံ စးထီန့သီအဆာကတော်ဒီးအကတော်အဆာကတော်န့ပယုသ့ညါသ့ ဒဲသိးပုဂမုးတော်အိန်ဖိုင်ဒီးသူအတံးရအတော်အိန်ဖိုင်အဆာကတော်စးထီန့သီအဆာကတော်ဒီးဆူအကတော်န့လီ. တော်အဝဲအံမုဒဲလံလီန့ဖျါ ၉:၅, လအမုတော် “ယံလီ” ဒဲပစံးတော်အသိး,

အနံ (၁၅၀) နံနံလီ၊ မှာဝဲလီ၊ စးထီဝဲ AD 1367 ဒီးဆူတၢ်ဆီတလဲတၢ်အတၢ်ဆၢကတီၢ်စးထီဝဲသီ အနံနံနံနံဒၣ်တၢ်အဝဲအံၤအကတၢ်နံလီ၊

တၢ်ဆၢကတီၢ် 1367 AD to 1517 AD (150) နံနံ

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဃုပူၤတပူၤ

ဖံၤလဒးလံ

လံာ်လီၣ်ဖျါ, ၃:၇, “ဒီးကွဲးန့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢ ဖံၤလဒးလံအကလး,”

မှာဝဲလီ၊ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဝဲအံၤ, အိၣ်ထီၣ်ဝဲတပူၤဃီဒီး တၢ်ဆီတလဲတၢ်အဆၢကတီၢ်လၢအမှာ AD 1517 အပူၤနံလီ၊ တၢ်ဆၢကတီၢ်အဝဲအံၤ ကကတၢ်ဖဲတၢ်အနံနံမတၢ်နံလဲၣ်, တၢ်ဆီတလဲတၢ်, အတၢ်ဆၢ ကတီၢ်စးထီဝဲ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဃုပူၤတပူၤစးထီဝဲသီ အဆၢကတီၢ်ဒီးအကတၢ်နံနံ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအီၤလၢ လံာ်စီဆ့ ခံဆၢနံနံ ပထံၣ်ဘၣ်လီ၊

လံာ်လီၣ်ဖျါ, ၃:၁၁, ယဟဲချူချူလီ၊

လံာ်လီၣ်ဖျါ, ၃:၂၀, ကွၢ်ကွၢ်, ယဆၢထၢၣ်လၢတြီၤအိၣ်ထံးဒီး ဒိတကျိၣ်တၢ်လီ၊

လံာ်စီဆ့အဆၢခံဆၢအဝဲအံၤ သုန့ၢ်ပၢ်အစီဒါ၊

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဃုပူၤတပူၤ အတၢ်ဆၢကတီၢ်အံၤ ဘူးဒိၣ်မးဒီးပကစၢ်အတၢ်ဟဲတုၤအိၣ်ဝဲ ခံစုတစုအဆၢ ကတီၢ်အဂ့ၢ်နံနံဘၣ် တၢ်ကိးပသုတၢ်လံလၢပကစၢ်နံနံဝဲဒီး, တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်နွံပူၤတပူၤ အတၢ်ဆၢကတီၢ်ဟဲတုၤအိၣ် ဝဲလံအဂ့ၢ်နံနံ ဘၣ်တၢ်ကတီၢ်ဖျါထီၣ်အီၤ ထံထံဆးဆးနံနံမှာဒၣ် ပတၢ်ဆိကမိၣ်တမံၤလီ၊

လၢတၢ်နံနံအဃိ, ပကစၢ်အတၢ်ဟဲတုၤအိၣ်ဝဲခံစုတစု အဆၢကတီၢ်အံၤနံနံ မှာဒၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဃုပူၤတပူၤဒီး တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်နွံပူၤတပူၤအဘၢၣ်စၢၤ အတၢ်ဆၢကတီၢ်တၢ်တၢ်အဖီခိၣ်နံနံ ပထံၣ်ဘၣ်လီ၊

မှာဝဲလီ၊ တၢ်လၢ AD 1874 အံၤနံနံ မှာဒၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဃုပူၤတပူၤ အတၢ်ဆၢကတီၢ်အကတၢ်ဒီး မှာ စ့ၢ်ကိး တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်နွံပူၤတပူၤ စးထီဝဲသီအဆၢကတီၢ်နံနံ ပထံၣ်ဘၣ်လီ၊

တၢ်ဆၢကတီၢ် 1517 AD to 1874 AD (၃၅၇)နံနံ

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်နွံပူၤတပူၤ

လီၤဒံၤကံ

လံာ်လီၣ်ဖျါ, ၃:၁၄, ဒီးကွဲးန့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢလီၤဒံၤကံအကလး,

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆၢကတီၢ်နွံတီၢ်တတီၢ်ဒီးအတၢ်စးထီဝဲသီအကတီၢ်အံၤနံနံမှာဒၣ်ဝဲ 1874 AD အနံနံနံ မၤအသးတပူၤဃီဒီးကစၢ်အတၢ်ဟဲတုၤအိၣ်ဝဲခံစုတစုအကတီၢ်နံနံလီ၊ တၢ်လၢလီၤဒံၤကံအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆၢ ကတီၢ်ဒိကတီၢ်အပူၤနံနံ အိၣ်ဃုဒီးစီပတၢ်လၢအတၢ်ဟဲတုၤအိၣ်ဝဲအကတီၢ်နံနံလီ၊ (အိၣ်ဝဲလၢပဂီၤထံး အပူၤ) တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တပူၤအံၤအတၢ်ဆၢကတီၢ်ကကတၢ်ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်မတၢ်လဲၣ်နံနံ ပသုၣ်ညါအီၤသ့စ့ၢ်ကိး နံနံဒါ၊ တၢ်နွံပူၤတပူၤလၢအမှာတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢခံကတၢ်တဖုအံၤအဆၢကတီၢ်အကတၢ်အံၤနံနံမှာဒၣ်ပဝဲသ့ၣ် တဖုအံၤနံနံလဲၣ်လီ၊ တၢ်ဆၢကတီၢ်အဝဲအံၤဘူးထီၣ်ဝဲဆူတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအကဟဲလၢခံကတၢ်နံနံ ပထံၣ်ဘၣ်လီ၊ လၢတၢ်နံနံအဃိ, -

တၢ်ဆၢကတီၢ် 1874 AD ဆူတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အတၢ်လာထီၣ်ပွဲၤထီၣ်အခုအခါ

တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်လာဘၣ်တၢ်နီၤဖးလီၤအီၤဆူအပူၤန့ၣ်ပူၤ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်ကတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤပကလဲၤကဒီးဆူ လံာ်မးသဲအဆၢဒိၣ် (၁၃) လၢကစၢ်ယွၤအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲစံးကတီၢ်တၢ်, တၢ်အဒိအတဲာ် (၇) မံၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ် (၇) ကတီၢ်အပူၤတၢ်မၤအသးလၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပူၤတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

၁. လံာ်မးသဲ ၁၃း၁-၈, တၢ်ကတီၢ်ဒိဘၣ်ဃးဒီး, ပုၤလၢအဖုံတၢ်တက

“ဒီးတၢ်လာမ့ၢ်တနံၤန့ၣ်, ယုၣ်ဃးပးထီၣ်ကွံာ်လၢဟံၣ်ပူၤ, ဒီးဆုၣ်နီၤဝဲလၢဝီၣ်လဲၣ်နံၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤဂီၢ်မ့ၢ် အါဂၤဟဲအိၣ်ဖျိၣ်ရီၣ်ဖျိၣ်ဆူအအိၣ်သတးဒီး, အဝဲဒၣ်လဲၤထီၣ်ဆုၣ်နီၤလၢကဘီတဘျီအပူၤ, ဒီးပုၤဂီၢ်မ့ၢ်ဆၢထၢၣ် လၢဝီၣ်လဲၣ်နံၤခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးအဝဲဒၣ်ကတီၢ်တၢ်အါမံၤဒီးအီၤလၢတၢ်ကတီၢ်ဒိ, ဒီးစံးဝဲဒၣ်, ကွၢ်ကွၢ်, ပုၤလၢ အဖုံတၢ်တက, လဲၤဖုံတၢ်လီၤ. ဒီးလၢအဖုံတၢ်န့ၣ်တနီၤနီၤလီၤဘၣ်လၢကျဲၤသရူၤ, ဒီးထီၣ်ဖိလံာ်ဖိဟဲအိၣ်ကွံာ် အီၤလီၤ.”

“ဒီးအဂၤတနီၤနီၤလီၤဘၣ်လၢ လၢကကျဲၤဖဲဟီၣ်ခိၣ်အိၣ်တအါဘၣ်, ဒီးမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်တယိာ်ဘၣ်ဒီး, မဲထီၣ်ဝဲတကီၢ်ခါလီၤ. ဒီးတုၤမ့ၢ်ဟဲထီၣ်, ဒီးဆါဆဲးဘၣ်အီၤဒီး, မ့ၢ်အကံၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီး, ဃုထီၣ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ဒီး အဂၤတနီၤနီၤလီၤဘၣ်လၢတၢ်ဆူၣ်တၢ်မဲအကျါ, ဒီးတၢ်ဆူၣ်တၢ်မဲန့ၣ်မဲထီၣ်ဝဲဒီး ခဲဘၢကွံာ်အီၤလီၤ. ဒီးအဂၤ တနီၤနီၤလီၤဘၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဂ့ၢ်, ဒီးသ့ၣ်ထီၣ်ဝဲတနီၤနီၤအါန့ၣ်အလီၢ်တကယၤ, တနီၤနီၤယုဆံ, တနီၤနီၤသၢဆံ လီၤ.”

တၢ်ကတီၢ်ဒိအဝဲအံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်, ဒ်တၢ်ကွဲးအသးလၢ လံာ်မးသဲ ၂၈:၁၉-၂၀, လၢအမ့ၢ်ပကစၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ကလုာ်ဒီးမၤလိာ်ဝဲဆူအပူၤတၢ်မၤဖိ (၁၂) ဂၤလၢကဘၣ်စံးကတီၢ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီး, ကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထါလၢအမ့ၢ်, တၢ်စံၣ်တဲၤတဲၤလီၤယွၤအဘီအမ့ၢ်အတၢ်သးခုကစီၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် အဆိကတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်, အူးဖူးစူးအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆၢကတီၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

“မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး, လဲၤဒူးကဲထီၣ်ပုၤအကလုာ်တဖၣ်ခဲလၢာ်လၢယပျဲၤယဘီၣ်တက့ၢ်. ဒီးဘျုးအီၤလၢဟံၣ်, ဒီးဖိခွါ, ဒီးသးစီဆုံအမံၤအပူၤတက့ၢ်. ဒီးသိၣ်လိသီလိအီၤ, ဒ်သိးအကတီၢ်န့ၣ်ကယိာ်တၢ်လၢယမၤလိာ်တုၤသ့ခဲလၢာ်တက့ၢ်. ဒီးကွၢ်ကွၢ်, ယအိၣ်ဒီးသုကိးမ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒဲး, တုၤတၢ်အစီၤကတၢ်လီၤ. အမ့ၢ်”

လံာ်မၤတၢ်, ၁:၈, ဘၣ်ဆၣ်ဒီးဖဲသးစီဆုံဟဲလီၤလၢ သုလီၤဝံၤဒီး, သုကဒီးန့ၣ်တၢ်အစီၤအကမီၤ, ဒီးသုကကဲထီၣ်ယပုၤအုၣ်အသးတဖၣ်လၢ ယရူၤရူၤလုာ်, ဒီးကီၢ်ယုဒါဒိကီၢ်ညါ, ဒီးရူၤမရံ, ဒီးဟံၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အကတၢ်လီၤ.”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်မၤအသးအဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်ပုၤလၢအဒိးမၤအသးအတၢ်ဆၢကတီၢ်တမံၤလၢ ကဘၣ်မၤကစၢ်ယွၤအတၢ်သးခုကစီၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘျီညါအဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အချံၤလၢအလီၤဘၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်အသိး, ကစၢ်ယွၤအကလုာ်ကထါလၢအမ့ၢ် တၢ်စံၣ်တဲၤတဲၤလီၤယွၤအဘီအမ့ၢ်အတၢ်သးခုကစီၣ်အဂ့ၢ် (တၢ်အချံၤ) အံၤန့ၣ်ဘၣ်သကံၢ်ဘၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲဒီး တၢ်ခိၣ်ရီၣ်တၢ်အကလုာ်ကလုာ်ဖးဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးလၢတၢ်တသ့တဘျီအပူၤန့ၣ် ဘၣ်မၤဝဲကီၢ်ကီၢ်ခဲခဲအပူၤန့ၣ် ဘၣ်ဖုံလီၤဝဲန့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

လံာ်စီဆုံဖိတဆာလာအမုၢ်, “ဒီးလၢအဖုံတၢ်န့ၣ်တနီၤနီၤလီၤဘၣ်လၢကျဲၤသရူၤ” အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ် ဟူတၢ်လၢအန့ၢ်ဝံၤဒီးတၢ်ဟံၣ်ဘၣ်ဝဲတကးဘၣ်, တမၤန့ၢ်ဟံၣ်တၢ်န့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး, လံာ်စီဆုံဖိ တဆာလာအမုၢ်, “ဒီးအကတနီၤနီၤလီၤဘၣ်လၢ လၢကျဲၤဖဲဟီၣ်ခိၣ်အိၣ်တအါဘၣ်” အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်, န့ၢ်ဟူကစၢ် ယွၤအကလုာ်အကထါဒီးဒီးန့ၢ်ဝဲတကီၢ်ခါလၢအသ့ၣ်ခုအသးခုလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တုၤတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်မၤ အာမၤနးမ့ၢ်ဂ့ၤ, အိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ကလုာ်အကထါအယိၣ်န့ၣ်ဒီး အသ့ၣ်ဟးဂ့ၢ်, အသးဟးဂီၤတကီၢ်ခါလီၤ. မၤကဒီး တစု, လံာ်စီဆုံအဆာဖိတဆာလာအမုၢ်, “ဒီးအကတနီၤနီၤလီၤဘၣ်လၢတၢ်ဆူၣ်တၢ်မဲအကျါ” အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်, မ့ၢ် ပုၤလၢအန့ၢ်ဟူတၢ်ကလုာ်, ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဃးဒီးအအံၤတယၣ်, ဒီးတၢ်လီၤတၢ်ဝဲဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထူးတၢ်တီၤ တဖၣ်န့ၣ် ခဲဘၢကွံာ်တၢ်အကလုာ်န့ၣ်ဒီးအတၢ်န့ၣ်တၢ်န့ၣ်တထီၣ်ဘးဆူတၢ်ကဲထီၣ်အပျီၣ်အဘီၣ်န့ၣ်ဘၣ်လီၤ. လၢခံကတၢ်တဘျီလၢအမုၢ်, လံာ်စီဆုံဖိတဆာလာအမုၢ်, “ဒီးအကတနီၤနီၤလီၤဘၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဂ့ၤ” အံၤန့ၣ်မ့ၢ် ဒၣ်, ပုၤလၢအန့ၢ်ဟူတၢ်ကလုာ်, ဒီးန့ၢ်ဟံၣ်ဝဲဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်လိာ်ခိၣ်ဆၢလၢအဂ့ၤဒီးတၢ်သ့ၣ်တီၤသးတီၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒ်သိးအကထံၣ်န့ၢ်ကစၢ်အပျီၣ်အဘီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်နီၣ်နီၣ်အဂီၢ်န့ၣ် ဘၣ်ဖုံလီၤတၢ်ချံလၢအမုၢ် ကစၢ်အကလုာ်အကထါန့ၣ်မၤတ့ၢ်လံာ်ဝဲလီၤ.

၂. လံာ်မးသဲ ၁၃:၂၄-၃၀, တၢ်ကတိၤဒိဘၣ်ဃးဒီးဘုအမုၢ်ဒီးနီၣ်စံစဉ်

“ဟံၣ်လီၤတၢ်ကတိၤဒိအကတမံၤလၢအမဲာ်ညါ, ဒီးစံးဝဲဒၣ်, တၢ်လၢမူခိၣ်ဘိမုၢ်အံၤ, မၤသးဒ်ပုၤဖုံတၢ်ချံ ဂ့ၤလၢအစံာ်ပူၤတကအသိးလီၤ. ဒီးဖဲပုၤမံသပုၤအဖၢမုၢ်ဒီး, အဒုၣ်အဒါတကဟဲဖုံနီၣ်စံစဉ်လၢဘုကျါ, ဒီးက့ၤ က့ၤဝဲလီၤ. ဒီးတုၤတၢ်မဲထီၣ်ဒီးအသၣ်ပျီၣ်ထီၣ်ဒီး, နီၣ်စံစဉ်အိၣ်ပျီၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးဟံၣ်ကစၢ်အကုာ်အပုၤဟဲ ဆူအအိၣ်, ဒီးစံးဘၣ်အီၤ, ကစၢ်ဧာ, နဖုံတၢ်ချံဂ့ၤလၢနစံာ်ပူၤ, တမ့ၢ်ဘၣ်ဧါ. မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး အိၣ်ဒီးနီၣ်စံစဉ် ဒ်လဲၣ်. ဒီးအဝဲဒၣ်စံးဘၣ်အီၤ, မ့ၢ်တၢ်အဒုၣ်အဒါတကမၤတၢ်အံၤလီၤ. ဒီးအကုာ်အပုၤစံးဘၣ်အီၤ, ပလဲၤထာဖျိၣ်အီၤန့ၣ်, နသးအိၣ်စ့ၢ်ကီးဧါ. ဒီးအဝဲဒၣ်စံးဘၣ်အီၤ, တမ့ၢ်ဘၣ်. သုထာဖျိၣ်နီၣ်စံစဉ်အဖၢမုၢ်ဒီး, သုကထးထီၣ်ကွံာ်ဘု ဒီးအီၤဘၣ်ဖုးလီၤ. ကဒိၣ်ထီၣ်ဃုာ်ဒၣ်ဝဲခံမံၤလၢာ်, တုၤကူးဘုအကတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဒီးတုၤကူးဘုအကတီၢ် ဘၣ်ဒီး, ယကစံးဘၣ်ပုၤကူးဘုဖိတဖၣ်, ထာဖျိၣ်ဆိနီၣ်စံစဉ်န့ၣ်, ဒီးဃုကဒိၣ်ဃုာ်အီၤလၢ အကဘၣ်ဆူးထီၣ်ကွံာ် လၢမ့ၢ်အူအပူၤတက့ၢ်. မ့ၢ်ဘုဧါဟုဧါန့ၣ်, ဟံၣ်ဖျိၣ်လၢယဖိပူၤတက့ၢ်.”

တၢ်ကတိၤဒိအဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ် ပဒုၣ်ပဒါလၢအမုၢ် မုၢ်ကီၤလံာ်စၢတၢ်မၤဟးဂီၤဝဲဒီးဆိတလဲကွံာ်ကစၢ်ယွၤ အကလုာ်အကထါလၢအမုၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤအတၢ်စီတၢ်ဆုံလၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ခံပူၤတပူၤလၢအမုၢ် စမူရနုၤအတၢ်အိၣ် ဖျိၣ်အဆၢကတီၢ်အခုအခါအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအဝဲအံၤကမၤဝဲတဆီဘၣ်တဆီလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တမံၤအပူၤ အဂ့ၢ်န့ၣ်ပုၤတၢ်မၤဖိစီပီလူးစံးကတိၤဟံၣ်စၢတၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **၁တံၤမသး ၄:၁** န့ၣ်လီၤ.

“ဘၣ်ဆၣ်ဒီးသးန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး, လၢပုၤတနီၤနီၤကကဒ်ကဒါကွံာ်အသးလၢ တၢ်န့ၣ်အပူၤ လၢခံလၢလံာ်အဆၢအကတီၢ်, ဒီးကန့ၢ်သးတဖၣ်လၢအလီၤတၢ်ဒီးတၢ်ဝံတၢ်နီၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤလၢအကမ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဒိလီၤအီၤ “နီၣ်စံစဉ်” သ့ၣ် တဖၣ်လီၤကံဒ်သိးဘုကျဲလၢအမုၢ်ပုၤလၢစံးလီၤအသးလၢပုၤခရံၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အါထီၣ်ဂီၢ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်

လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတအိၣ်ဝဲလၢ တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလံာ်စီဆုံအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဆူၤန့ၣ်အီၤဆူတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤဒီးဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီသ့ၣ်တဖၣ်လုၢ်ဘၢကွၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၃. လံာ်မးသဲ ၁၃:၃၁-၃၂, တၢ်ကတိၤဒိဘၣ်ဃးဒီးသဘၣ်အချံ

“ဟံလီၤဝဲတၢ်ကတိၤဒိတၢ်အမံၤလၢအမဲာ်ညါ, ဒီးစံးဝဲဒၣ်, တၢ်လၢမူခိၣ်ဘီမ့ၢ်အံၤ, မၤသးဒိသဘၣ်အချံလၢပုၤဖုံလၢအကရၢပူၤအသိးန့ၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်ပြီၣ်န့ၢ်တၢ်ကအချံခဲလၢာ်ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, တုၤအမဲထီၣ်ဒီး, မ့ၢ်အဒိၣ်န့ၢ်နီၤမံၤမံၤ, ဒီးကဲထီၣ်သ့ၣ်တထံးလၢ ထီၣ်ဖိလံာ်ဖိလၢတၢ်ဖးဖိတဖၣ် ဟဲအိၣ်ဝဲလၢအဒုခံဒုလီၤလီၤ.”

တၢ်ကတိၤဒိအဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်, တၢ်လၢပုၤခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အံၤန့ၣ်စးထီၣ်သီအခါအိၣ်ဒၣ်ဆံးကိာ်ဖိဘၣ်ဆၣ်, ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးဒိၣ်ဖးထီတတူၢ်ကလၢာ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်သၢပူၤတပူၤလၢအမ့ၢ် ပုၤကမူးအဆၢကတီၢ်လၢဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျါအီၤန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်လၢသဘၣ်အချံအံၤအိၣ်ဒၣ်ပြီၣ်ကဒိဒီးအမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးအထီကတၢ်န့ၣ်ကအိၣ်ဒၣ်ထဲ (၃)(၄) လၢအမ့ၢ်တၢ်အမ့ၢ်လၢအဆံးန့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. တမ့ၢ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်အမ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်. ဒိၣ်န့ၣ်အသိးတၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအဘၣ်ထွဲဒီး ကစၢ်ယွၤအကလုၢ်အကထီလၢအမ့ၢ် တၢ်စံာ်တဲၤတဲၤလီၤယွၤအဘီအမ့ၢ်အတၢ်သးခုကစီၣ်အချံအသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးမၤအသးဒိ, လံာ်မးသဲ ၁၆:၂၄ အသိးန့ၣ်လီၤ.

“တုၤန့ၣ်တဖုယုၣ်ဂ္ၤစံးဘၣ် အပျီၢ်အဘီၣ်, ပုၤမ့ၢ်မိၣ်ပိာ်အသးလၢယခံတၢ်ကၤန့ၣ်, မံအညိကွၢ်အသးဒၣ်ဝဲ, ဒီးဟံးန့ၢ်အထူၣ်စုညါ, ဒီးပိာ်ယခံတက့ၢ်.”

ပကထံၣ်ဘၣ်ကဒီးဖဲ ၂တံၤမသး ၂:၁၁ န့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

“တၢ်ကတိၤအမ့ၢ်အတီမ့ၢ်တၢ်အံၤ, ပမ့ၢ်သံဃုာ်ဒီးအီၤဒီး, ပကမူယုၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးအီၤလီၤ.”

မ့ၢ်ဒိသိးဒၣ်လံာ်စီဆုံအဆၢအဝဲအံၤအတၢ်ကွဲးန့ၣ်ဒီး, ကထုးန့ၢ်ပုၤလၢအလူၤပိာ်ထွဲကစၢ်အခံဒီးပုၤလၢမ့ၢ်ပုၤန့ၣ်ခရံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒၣ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်အဝဲအံၤလၢအမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုၢ်အကထီဒီးပုၤခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တဖုအံၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်ထဲအံၤထဲန့ၣ်အိၣ်ဝဲတသ့န့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤပထံၣ်ဘၣ်အီဖဲ AD 315 - 320 အကပိာ်ကပၤန့ၣ် ပုၤရိမ့ၢ်ဖိအစီပၤ, “ကိၣ်စတၢ်တု” အတၢ်လဲလိာ်အသးဆူပုၤခရံၣ်ဖိတၢ်ကအသိး အဆၢကတီၢ်အပူၤန့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်လၢပုၤခရံၣ်ဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါကဒိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်ဒီး ကအိၣ်ဒီးတၢ်မံၤဟူသ့ၣ်ဖျါအဂီၢ်န့ၣ် စီပၤအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲမၤအိၣ်ထီၣ် “နံစကီၣ်စံာ်” လၢအမ့ၢ်ပုၤကူၣ်လိာ်တၢ်ကီၣ်ကးတဖုလၢ ကတၢ်ပီၣ်တၢ်ပီၣ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီး “ပုၤသၢကတၢ်ပီၣ်လၢအမ့ၢ် တၢ်ကမၣ်ဖးဒိၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ,” အဂီၢ်န့ၣ်မၤဝဲအဆိကတၢ်န့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအတၢ်ဘၣ်ထွဲသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤသ့ၣ်ညါအီၤဆူစီပၤအအိၣ်ဒီး, စီပၤအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲကဲထီၣ်ပုၤခရံၣ်ဖိတၢ်ကန့ၣ်ဝံၤဒီး လၢခံတဆီန့ၣ်မၤကဲထီၣ်ရိမ့ၢ်အဘီအမ့ၢ်ဆူပုၤခရံၣ်ဖိ

အတော်ဘူဉ်တော်ဘါလအိဉ်ဒီးမံဟူသဉ်ဖျါအဂ္ဂါန့ဉ် မအိဉ်ထီဉ်ဝဲလီၤ. မ့ၢ်ဝဲလီၤ. လာခံကတၢ်န့ဉ်တၢ်လၢပုၤ ခရံဉ်ဖိအတၢ်ဘူဉ်တော်ဘါအံၤကဲထီဉ်, “**တုၤအမဲထီဉ်ဒီး, မ့ၢ်အဒိဉ်န့ဉ်နီဉ်ဖါမံၤဖါ, ဒီးကဲထီဉ်သ့ဉ်တထံးလၢ ထီဉ် ဖိလံဉ်ဖိလၢတၢ်ဖးဖိတဖဉ်ဟဲအိဉ်ဝဲလၢ အဒုခံဒုအလီၤလီၤ.**” န့ဉ်လီၤ.

၄. လံာ်မးသဲ ၁၃:၃၃, တၢ်ကတိၤဒိဘဉ်ဃးဒီးကိဉ်မံဉ်ဒီးပိာ်မုဉ်တဂၤ

“စံးဘဉ်တဲဘဉ်အီၤလၢ တၢ်ကတိၤဒိတဂၤတမံၤ, ဒီးစံးဝဲဒဉ်, တၢ်လၢမူခိဉ်အဘီအမုၢ်အံၤ, မၤသးဒိကိဉ် မံဉ်လၢပိာ်မုဉ်တဂၤဟံးန့ဉ်ဒီးဟံးခူသ့ဉ်လၢကိဉ်ကမူဉ်သာစုအၤအပူၤ, တုၤအဖးထီဉ်ဝဲခဲလၢာ် အသိးန့ဉ်လီၤ.”

တၢ်ကတိၤဒိအဝဲအံၤမ့ၢ်ဒဉ် ပုၤရိမုၤဖိအပရံဉ်ကွံာ်စီၤသီအတၢ်စိအတၢ်ကမီၤလၢအမ့ၢ် ပုၤဂ့ၢ်လိာ်ခရံဉ် အတၢ်ရံဉ်လီၤကျဲၤလီၤလၢ တၢ်ကူဉ်ထီဉ်ဖးလီၤဟံးစၢၤလၢအမ့ၢ်ပုၤလၢအဟံးမၤအသးဒိပုၤခရံဉ်ဖိအတၢ်အိဉ်ဖိဉ် (ပုၤပိာ်မုဉ်) အံၤန့ဉ် န့ဉ်လီၤကွံာ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအလံာ်စီဆ့, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ကျၢာ်ဘၢကွံာ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဒီး ဆုၤ န့ဉ်လီၤပုၤတခီဘီမ့ၢ်အတၢ်စုာ်တၢ်န့ဉ်, အတၢ်သိဉ်လိသီလိဒီးတၢ်သိဉ်တၢ်သီလၢအကမဉ်သ့ဉ်တဖဉ်, ဒ်ပစံးတၢ်အ သိး, ကိဉ်မံဉ်န့ဉ်ဆူတၢ်အိဉ်ဖိဉ်လွံာ်ပုၤတပုၤလၢအမ့ၢ်, သူအတံၤရၤအတၢ်အိဉ်ဖိဉ်အဆၢကတီၢ်တကတီၢ်အပူၤ န့ဉ်လီၤ.

လံာ်စီဆ့အဆၢအဝဲအံၤဘဉ်ဃးဒီး “ပုၤဖုံတၢ်ဖိ” အဂ္ဂါန့ဉ်တဟံးဖျါဝဲဘဉ်န့ဉ်ပထံဉ်ဘဉ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဘဉ်မနုၤ “ပုၤဖုံတၢ်ဖိ” အဂ္ဂါန့ဉ်တဟံးဖျါဝဲအဂ္ဂါန့ဉ်မ့ၢ်ဒဉ်လၢ, ဖဲအခုအခါအဝဲန့ဉ်အခါန့ဉ် ကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထါလၢဘဉ်တၢ်ဟံးဖျါအီၤလၢ ခီဖျိကစၢ်ယုဉ်ဂ္ဂးအဃိ သ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲအဃိ လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဖဲန့ဉ်အခါန့ဉ်တၢ်ဃုသ့ဉ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဃးဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအလံာ်စီဆ့အဂ္ဂါလၢ ဂၤစုာ်ဂၤစုာ် မ့ၢ်ဂ့ၢ်, လၢအဖုသ့ဉ်တဖဉ်အဖုမ့ၢ်ဂ့ၢ် တၢ်အလုာ်အလၢအဝဲအံၤဘဉ်တၢ်သမၢကွံာ်အီၤဒီး, ဘဉ်ဃးဒီးတၢ်စုာ်တၢ်န့ဉ် အဂ္ဂါန့ဉ်ကွဲးဖုဉ်လီၤဝဲဒီးမၤဖုဉ်လီၤတၢ်သိဉ်တၢ်သီန့ဉ် ပထံဉ်ဘဉ်လီၤ.

တၢ်သိဉ်တၢ်သီလၢအအိဉ်ဒီးအမံၤဟူသဉ်ဖျါအိဉ်ဝဲသၢမံၤလီၤ. တၢ်သ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်မ့ၢ်ဒဉ် -

- (က) ပုၤတၢ်မၤဖိသ့ဉ်တဖဉ်အတၢ်သိဉ်တၢ်သီ (လံာ်မဲာ်ဖျါ - ၁၁၆ ဖျါ)
- (ခ) နံစအတၢ်သိဉ်တၢ်သီ (လံာ်မဲာ်ဖျါ - ၂၃၀ ဖျါ)
- (ဂ) အၤသဉ်န့ဉ်စံးယါအတၢ်သိဉ်တၢ်သီ(လံာ်မဲာ်ဖျါ - ၇၂၀ ဖျါ) သ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအဃိ, ပုၤအါဂၤအသးဘဉ်တၢ်ထုးန့ဉ်အီၤ ဆူတၢ်သိဉ်တၢ်သီလၢအကမဉ်ဒီး ပုၤခရံဉ်ဖိ အတၢ်စုာ်တၢ်န့ဉ်လၢအမ့ၢ် လံာ်စီဆ့အတၢ်သိဉ်တၢ်သီသ့ဉ်တဖဉ်လီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. တၢ်အိဉ်ဖိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်တုၤ လီၤဝဲဆူ **“တၢ်ခဲးသ့အစီၤ”** န့ဉ်လီၤ. ဘဉ်ဃးဒီးတၢ်အိဉ်ဖိဉ်အတၢ်လီၤယံၤလီၤပျီၢ်အဂ္ဂါအံၤန့ဉ် ဘဉ်တၢ်ဒိလီၤ အီၤလၢတၢ်ကတိၤလၢအမ့ၢ် **“ကိဉ်မံဉ်လၢပိာ်မုဉ်တဂၤဟံးန့ဉ်ဒီးဟံးခူသ့ဉ်လၢကိဉ်ကမူဉ်သာစုအၤအပူၤ, တုၤအဖး ထီဉ်ဝဲခဲလၢာ်အသိးန့ဉ်လီၤ.”** န့ဉ်လီၤ.

၅. လံာ်မးသဲ ၁၃:၄၄, တၢ်ကတိၤဒိဘဉ်ဃးဒီး တၢ်လုာ်ဒိဉ်ပုၤဒိဉ်အိဉ်ခူသ့ဉ်

“မကဒီးတစု၊ တာ်လာမူခိ်အဘိအမုာ်န့ၣ်၊ မသးဒ်တာ်လုာ်ဒိ်ပုၤဒိ်အိ်ခူသ့ၣ်လာတာ်ပျီပူၤတပူၤ အသီးန့ၣ်လီၤ. ပုၤလာအထံၣ်န့ၣ်ဝဲတကန့ၣ်၊ မဘးမာ်ဘာအိၤဝံၤဒီးလဲၤဆါလီၤကွံၣ်ဖဲဒ်တာ်အိ်ဒီးအိၤခဲလၢာ် လာအသးခုအယိ၊ ဒီးပုၤန့ၣ်တာ်ပျီပူၤတပူၤန့ၣ်လီၤ.

တာ်ကတိၤဒိအဝဲအံၤပာ်ဖျါတာ်ဂ့ၢ်လာအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီး တာ်အိ်ဖျိၣ်ယံာ်ပူၤတပူၤလာအမုာ် စၢ်ဒ်အ ဆာကတီၢ်လာအမုာ်တာ်မအိၣ်ထီၣ်တာ်ဆီတလဲတာ်ဖဲ 1517 AD အပူၤတာ်မအသးအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တာ်ကတိၤ ဖိလာအမုာ်၊ “တာ်လုာ်ဒိ်ပုၤဒိ်လာအအိ်ခူသ့ၣ်” အံၤန့ၣ်မုာ်တာ်ဒ်လဲၣ်. တာ်အဝဲအံၤမုာ်ဒ်ကစၢ်ယွၤအကလုာ် အကထါတာ်မုာ်တာ်တီၢ်အလံာ်စီဆ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. မုာ်ဝဲလီၤ. တာ်လာလံာ်စီဆ့ၣ်အံၤန့ၣ် လာပျါလံာ်လံာ်အပူၤန့ၣ်ဘၣ် တာ်ကွဲးအိၤလာ၊ လဲးတ့ၣ်အကျိၣ်ဒီးပုၤဂရံးဖိအကျိၣ်အယိ ပုၤပတီၢ်မုာ်သ့ၣ်တဖၣ်ဖးဝဲတဘၣ်၊ အတာ်န့ၣ်ပာ်တာ် စ့ၢ်ကီးတအိ်ဘၣ်ဝဲဒ်အယိ မအသးဒ်ဘၣ်တာ်န့ၣ်လီၤအိၤ၊ ဒ်ပစံးတာ်အသီး၊ ဘၣ်တာ်ကျိၣ်ဘာအိၤန့ၣ် ပထံၣ် ဘၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်လံာ်စီဆ့ၣ်အဝဲအံၤဘၣ်တာ်ထုးထီၣ်လံာ်အိၤဆူပုၤဖြၣ်စ့ၣ်အကျိၣ်ဒီး ပုၤအဲကလံာ်အကျိၣ်အခါ န့ၣ်ဘၣ်တာ်ထံၣ်န့ၣ်က့ၤအိၤလာ တာ်ကျိၣ်ဘာတာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

လာတာ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယိ လံာ်စီဆ့ၣ်လာအလီၤကံၤဒီး “တာ်လုာ်ဒိ်ပုၤဒိ်” တမံၤအံၤဘၣ်တာ်ထံၣ်န့ၣ်အိၤဝံၤ ဒီးဘၣ်တာ်စံၣ်တဲၤတဲၤလီၤအိၤအယိ၊ တာ်သိၣ်တာ်သီလာအကမၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်မအသးဒ်တာ်မုာ်တာ်တီ အတာ်ကပီၤ၊ ကပီၤထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. မုာ်ဝဲလီၤ. တာ်လုာ်ဒိ်ပုၤဒိ်တမံၤလာအမုာ် တာ်မုာ်တာ်တီအံၤဘၣ်တာ်ထံၣ်န့ၣ် အိၤဝံၤအလီၤခံပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လဲၤဆါလီၤကွံၣ်ဖဲဒ်အတာ်အိ်ဒီးအိၤခဲလၢာ်၊ ဒ်ပစံးတာ်အသီး၊ ပုၤသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤအသးလၢာ်လၢာ်ဆ့ၣ်ဒီး မကစၢ်ယွၤအတာ်မလၢ အမုာ်တာ်ခ့ၣ်ပုၤအတာ်မလၢ ကစၢ်ယွၤအက လုာ်ကထါအဂီၢ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. တာ်မအဝဲအံၤန့ၣ် ဘၣ်တာ်မအိၤလာ ပုၤပတီၢ်မုာ်သ့ၣ်တဖၣ်လာ ဃုတာ်ဒီး ထံၣ်န့ၣ်တာ်မုာ်တာ်တီ အကလုာ်အကထါအဂီၢ် အိ်ဒီးတာ်ကံၤဆူၣ်ဘါဆူၣ်န့ၣ်လီၤ.

၆. လံာ်မးသဲ ၁၃း၄၅-၄၆၊ တာ်ကတိၤဒိဘၣ်ဃးဒီး တာ်မျိၣ်ပလဲလာအဂ့ၢ်

“မကဒီးတစု၊ တာ်လာမူခိ်အဘိအမုာ်န့ၣ်၊ မသးဒ်ပုၤကတၢ်ဖိတက၊ လာအယုတာ်မျိၣ်ပလဲလာအဂ့ၢ် အသီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲဒ်တုၤအထံၣ်န့ၣ်တာ်မျိၣ်ပလဲလာအလုာ်ဒိ်ပုၤဒိ်တဖျၢၣ်ဒီး လဲၤဆါလီၤကွံၣ်ဖဲဒ်အတာ် အိ်ဒီးအိၤခဲလၢာ်၊ ဒီးပုၤန့ၣ်အိၤလီၤ.”

တာ်ကတိၤဒိအဝဲအံၤန့ၣ်မုာ်ဒ် တာ်ဆီတလဲဖးဒိ်အိ်ထီၣ်ဖဲ 1517 Oct 31 ဝံၤအလီၤခံတာ်ဆာကတီၢ် လာအမုာ်တာ်အိ်ဖျိၣ်ဃုပူၤတပူၤလာဘၣ်တာ်ကီးအိၤလာ၊ ဖဲးလဒုးလဖဲအဆာကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တာ်လာပုၤကတၢ်ဖိန့ၣ်ကမုာ်မတၢ်န့ၣ်လဲၣ်. တာ်မျိၣ်ပလဲလာအဂ့ၢ်စ့ၢ်ကီးကမုာ်တာ်ဒ်လဲၣ်. ပုၤကတၢ်ဖိ တကလာဃုထံၣ်န့ၣ်တာ်မျိၣ်ပလဲလာအဂ့ၢ်တဖျၢၣ်အဆာကတီၢ်အပူၤန့ၣ် မုာ်စ့ၢ်ကီးပုၤတကလာအလီၤဆီဝဲန့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. တာ်လာတာ်မျိၣ်ပလဲလာအဂ့ၢ်အိၤပညိန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်လာ၊ လံာ်မးသဲ ၇း၆ န့ၣ်လီၤ.

“သုတဟ့ၣ်တာ်စီဆ့ၣ်လာထွံၣ်တဂ့ၢ်. ဒီးသုတကွံၣ်လီၤသုတာ်မျိၣ်ပလဲလာထိးအမဲာ်ညါတဂ့ၢ်၊ ကယီၢ် တံာ်အိၤလာအခိၣ်၊ ဒီးကကဒါယီၤအသးဒီးအုၣ်ဖျိဘၣ်ဖုးသုလီၤ.”

မုာ်ဝဲလီၤ. တာ်လာတာ်မျိၣ်ပလဲအံၤန့ၣ် ဘၣ်တာ်ဒိလီၤအိၤလာတာ်စီတာ်ဆ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီးတာ်မျိၣ်ပလဲ န့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်အိၤလာ လံာ်စံးထီၣ်ပတြၢ ၁၂း၆ လာအမုာ်ကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထါန့ၣ်လီၤ.

“ယွအတၢ်ကတိၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ကတိၤကဆိၣ်ဒိစ့လၢအဘၣ်တၢ်ပစိတၢ်အိၤလၢဖၣ်ကပူၤလၢဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ် ဘျီအသိးန့ၣ်လီၤ.”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်လၢတၢ်မ့ၢ်ပလဲၤအံၤန့ၣ် ဒ်ပထံၣ်ဘၣ်လၢလံာ်စီဆ့အတၢ်ပာ်ဖျါအသိး, မ့ၢ်ဒၣ်ကစၢ်ယွၤ အကလုာ်အကထါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ “တၢ်ဃုတၢ်မ့ၢ်ပလဲၤလၢအဂ့ၤ” အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဃုသ့ၣ် ညါတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုာ်အကထါဒီးတၢ်မၤန့ၣ်ပာ်လံာ်စီဆ့သ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဆိတလဲတၢ်စးထီၣ်သီအခုအခါအပူၤ ပုၤတဂၤလၢဘၣ်တၢ်ကိးအိၤလၢ “ပုၤကၤတၢ်ဖိ” အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ် “မၣ်တ့ၣ်လူသၢၣ်” လၢအမ့ၢ်ပုၤဆိတလဲတၢ်ဖိအခိၣ် တဂၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအဝဲထံၣ်န့ၣ် “တၢ်မ့ၢ်ပလဲၤလၢ အဂ့ၤတဖျါ” အံၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်. ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုာ်အကထါအံၤန့ၣ် ပထံၣ် ဘၣ်လၢ, လံာ်ရံၤမုၤ ဘးၤ၇ န့ၣ်လီၤ.

“အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, ယွအတၢ်တီတၢ်လီၤအိၣ်ဖျါထီၣ်လၢအပူၤ, လၢတၢ်န့ၣ်ဆူတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်တၢ်ကွဲးအသး အသိးန့ၣ်, ပုၤတီပုၤလီၤကမူဝဲလၢတၢ်န့ၣ်လီၤ.”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဖဲန့ၣ်အခုအခါန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုာ်အကထါလၢ တၢ်လီၤကမၢကမၣ် တမံၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်မၤန့ၣ်အယိလဲၣ်န့ၣ် ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်အခုအခါအဝဲန့ၣ်လၢတၢ်ပျါကွံာ်တၢ်ဒဲးဘးတၢ်ကမၣ်အဂီၢ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ပုၤတၢ်ကလံၤဆူထံစီဆ့အဂီၢ်, သီစီဆ့အဂီၢ်, တၢ်အုၣ်အသးလၢတၢ်ပျါတၢ်ဒဲးဘးအဂီၢ် အလံာ်အလံာ်, တၢ်မၤလၢကပီၤတၢ်အခိၣ်ဖးသ့ၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ် တၢ်မၤမ့ၢ်မၤန့ၣ်ပုၤအသး ဒီးမၤသ့ၣ်မံသးမ့ၢ် တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်အယိလီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ တၢ်လၢလံာ်စီဆ့အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအံၤလီၤကမၢကမၣ်ဝဲဒီး, မ့ၢ်တၢ်လၢ အယိယိဖိဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်မ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤန့ၣ် တမ့ၢ်ဘၣ်ဧါ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်အဝဲအံၤမၤအသးဒ်ပုၤကၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အသိး အဝဲသ့ၣ်ဆါတၢ်ပနီၣ်တမံၤလၢ ဘၣ်တၢ်ကိးအိၤလၢ “TETZE” အံၤန့ၣ်စံးဝဲလၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီးကစၢ်ယွၤအတၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်စံးဝဲဂံၢ်ကံၢ် ကျၢကျၢအယိ ဖဲ “မၣ်တ့ၣ်လူသၢၣ်” ထံၣ်တၢ်အဝဲန့ၣ်အခါ အဝဲအသးတမ့ၢ်ဝဲအယိ ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ အဂ့ၢ်န့ၣ် အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအယိ, အဝဲအသးစၢ်ဆၢတၢ်ဆူတၢ်မ့ၢ် တၢ်တီလၢအဂ့ၢ်ဒ်တမံၤလၢအမ့ၢ် “တၢ်မ့ၢ်ပလဲၤလၢအလုာ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်တဖျါ” အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢန့ၣ်တကးဘၣ်, “မၣ်တ့ၣ်လူသၢၣ်” ဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုာ်အကထါလၢအဂ့ၢ်ဒ်သ့ၣ် တဖၣ်လၢအမ့ၢ်, “ပုၤခရံၣ်ဖိတဂၤအမူအဒါ” ဒီး “ပျံၣ်ဖိဘီၣ်ဖိအမူအဒါ” အဂ့ၢ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ချုသ့ၣ်ညါအိၤလၢ ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်, ဂျိၣ်ဝဲးစလုၣ်, ဂျိၣ်ကနီး, ဂျိၣ်ဟူး, အူရူးဇ္ဇလံာ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်အခုအခါန့ၣ် ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟ့ၣ်လီၤအသးလၢာ်လၢာ်ဆူဆူဒီး မၤတၢ်ခုတၢ်ပုၤအတၢ်မၤလၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအဂီၢ်န့ၣ် မၤဝဲတုၤဒၣ် လဲာ် “လဲၤဆါလီၤကွံာ်ဖဲဒၣ်အတၢ်အိၣ်ဒီးအိၣ်လၢာ်” အဂီၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ် ပထံၣ် ဘၣ်လီၤ.”

လၢ “မၣ်တ့ၣ်လူသၢၣ်” အယိ လံာ်စီဆ့အံၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်အိၤဆူပုၤ “ဂျၢမန့ၣ်” ဖိအကျိၣ် အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံတယံာ်တမီၢ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်အိၤဒီးစဲကျဲး KJV အလံာ်စီဆ့န့ၣ်ဖဲ (1611) န့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပရံၣ်ကွံာ်စီၤသီအစိအကမီၤကတၢ်ဖဲ 1799 ဝံၤဒီး, ဖဲ 1803 န့ၣ်န့ၣ် လံာ်စီဆ့ဘၣ်တၢ်စဲး

ကျုံးအီလါ အအိန်ကျဲလီအသးဒ်အဘဉ်ဃးလိာ်အသးတမံဒီး တမံစုာ်စုာ်န့ၣ်အဂီၢ်မအိၣ်ထီၣ် “Bible Societies” န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. လံာ်စီဆုံတဘျီအံၤဘဉ်တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်အီၤဆူ ပုၤကလုာ်အဂုၤအဂၤအကျိၣ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်ဒီ ဘျီညါန့ၣ်အိၣ်ဝဲအကထိကထိအဂုၢ်န့ၣ် ဘဉ်တၢ်စးထီၣ်မအီၤဖဲန့ၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

၇. လံာ်မးသဲ ၁၃း၄၇-၄၈, တၢ်ကတိၤဒိဘဉ်ဃးဒီးစၢတဘျီအဂုၢ်

“မၤကဒီးတစု, တၢ်လာမူခိၣ်အဘီအမုၢ်န့ၣ်, မၤသးဒ်စၢတဘျီလာပုၤတၢ်လီၤလၢ ပိာ်လဲၣ်ပူၤဒီးဘဉ် န့ၣ်တၢ်အကလုာ်ကလုာ်အသးန့ၣ်လီၤ. တုၤစၢန့ၣ်ပုၤထီၣ်ဒီး, ပုၤတၢ်ထီၣ်ဝဲဆူခိ, ဒီးဆုၣ်နီၤဝဲ, ဒီးထာဖျိၣ် တၢ်အဂုၤ တဖၣ်လာတၢ်ပူၤတၢ်လီၤ, ဒီးညိကွံာ်တၢ်အအာတဖၣ်လီၤ.”

တၢ်ကတိၤဒိအဝဲအံၤဟံၣ်ဖျါတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်န့ၣ်ပူၤတပူၤလၢ အမုၢ်, လီၤဒဲၤကံအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆာအကတီၢ်လၢ အမုၢ်တၢ်ကူးတၢ်အဆာကတီၢ်အဂုၢ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်စီဆုံစံးဘဉ်ပုၤလာတၢ်အဂုၤဒီးတၢ်အအာန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ဒ်သိး ဘုကူၣ် ဒီးနီၣ်စံးစဉ်ဘဉ်တၢ်ကူးအီၤဒီးထာဖျိၣ်အီၤ (နီၤဖးတၢ်) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လာကစၢ်ယုၣ်ရှုးအံၤန့ၣ်ဖဲအတၢ်ဟဲတုၤအိၣ်ဝဲအခိၣ်ထံးတဘျီအပူၤန့ၣ် လၢမၤတၢ်ကူးဒီးတၢ်ထာဖျိၣ် ဆူပုၤယုၣ်ဒဲၤလၢအမဲာ်အတၢ်ထံာ်အသိး, တုၤအခဲအံၤဒၣ်လဲာ်ပကစၢ်အံၤန့ၣ် အိၣ်ဝဲဒ်သိးပုၤကူးတၢ်ဒီးပုၤထာဖျိၣ် တၢ်အိၣ်တဂၤအသိးန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ မဲာ်ညါဂီၤထံးအဆာကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲကစံာ်ညိၣ်ကနီၤဖးတၢ်လၢ အ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဂုၢ်န့ၣ် ပကထံာ်ဘဉ်ဖဲ, လံာ်လူၤကဉ် ၁၉း၁၅ န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးတၢ်မၤအသးလၢအမၤန့ၣ်အဘီအမုၢ်ဝံၤဒီး, ဟဲကုၤကဒါကုၤဝဲ, ဒီးမၤပုၤကိးန့ၣ်အခုအပုၤလၢအဟ့ၣ် လီၤတၢ်အီၤလၢစုတဖၣ်, ဒ်သိးအကသ့ၣ်ညါလၢပုၤတဂၤဒီးတဂၤမၤအီၤထီၣ်အတၢ်ဆံးအါဆံးအါ အဂုၢ်န့ၣ်လီၤ.”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်အဒိအတဲာ်တမံလၢ, တၢ်စံာ်ညိၣ်တၢ်ဒီး, တၢ်နီၤဖးပဲာ်ဖးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢ အဘဉ်ထွဲဒီးနီၣ်တဂၤစုာ်စုာ်လၢ အတၢ်မၤအဖီခိၣ်လီၤ.

ပဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အခဲအံၤပအိၣ်မူဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ကူးတၢ်ဒီးတၢ်ထာဖျိၣ်တၢ်အဆာကတီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘုဇိၤ ဟုဇိၤသ့ၣ်တဖၣ်ဘဉ်တၢ်ထာဖျိၣ်အီၤအကတီၢ်ကတုၤဃာ်ဃာ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဝဲအံၤ တုၤလီၤလၢအကတၢ် န့ၣ်ပထံာ်ဘဉ်လီၤ. မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်ကူးတၢ်ဒီးတၢ်ထာဖျိၣ်တၢ်အဆာကတီၢ်အံၤစးထီၣ်ဖဲ 1874 နံာ်ဒီးဆူညါန့ၣ် ကတုၤလီၤဆူတၢ်လာတၢ်ပုၤအပူၤအဂီၢ်န့ၣ် ဘူးထီၣ်ဘူးလီၤလံာ်န့ၣ်လီၤ.

လာတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်န့ၣ်ပူၤအသိ ပသ့ၣ်ညါလံာ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အတၢ်စံာ်စီၤတဲာ်အလီၢ်ခဲန့ၣ်ဒီးဆၣ်န့ၣ်ဖျါလၢ အအိၣ်လၢအစုထွဲအပူၤအဂုၢ်န့ၣ် မဲာ်ပချုသ့ၣ်ညါဘဉ်အီၤတက့ၢ်. **(လံာ်လီၣ်ဖျါ ၁း၁၆, ဒီးဆၣ်န့ၣ်ဖျါအိၣ်လၢ အစုထွဲပူၤ, ဒီးနးအကန့ၣ်အုၣ်ဂုၤလၢအကန့ၣ်အိၣ်ခဲခိၣ်လိာ်, ဟဲထီၣ်လၢအထးခိၣ်ဒီးအမဲာ်အနါမၤသးဒ်မုၢ်ကပီၤ ထီၣ်လၢအစိကမီၤအပူၤအသိးန့ၣ်လီၤ.”**

တၢ်လာဆၣ်န့ၣ်ဖျါအံၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ပသ့ၣ်ညါတ့ၢ်လံာ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဃးဒီးတၢ်ဂုၢ်အံၤ န့ၣ်ပကထံာ်ဘဉ်ကဒီးဖဲ လံာ်လီၣ်ဖျါ ၁း၂၀ န့ၣ်လီၤ.

“တၢ်ခူသ့ၣ်ဘဉ်ဃးဒီးဆၣ်န့ၣ်ဖျါလၢနထံာ်လၢယစုထွဲအပူၤ, ဒီးမ့ၢ်အူဒါထွဲန့ၣ်ဖျါန့ၣ်မ့ၢ်အံၤ, ဆၣ်

နွံဖျာန်မုာ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်နွံပူၤအကလုးတဖၣ်, ဒီးမုာ်အူၤနွံဖျာန်မုာ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်နွံပူၤန့ၣ်လီၤ.”

မုာ်ဝဲလီၤ. တၢ်လၢ “ကလုး” “Angel” အံၤန့ၣ် လၢပုၤဂရုးဖိအလံာ်မဲာ်ဖျာန်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လၢအမုာ် “Aggelos” န့ၣ်ဒီး အခိပညီမုာ်ဒၣ်, “ပုၤဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ကစီၣ်တဂၤ” ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အသရၣ် တဂၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိတၢ်လၢ “ကလုးနွံဂၤ” အံၤန့ၣ် ပနၢ်ပာ်အီၤသ့လၢအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မုာ်ဒၣ် “ပုၤဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ကစီၣ်လၢအလီၤဆီဒၣ်တၢ်နွံဂၤ” န့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တမ့ၢ်နီၤသးအတၢ်ဘၣ်ထွဲလၢ ပထံၣ်အီၤတသ့န့ၣ်ဘၣ်. မုာ်ဒၣ်ပုၤကညီလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်ညၣ်န့ၣ်ဒီးလၢ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်နွံပူၤအဂီၢ်မုာ်ပုၤလၢ အရူဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တပူၤစုာ်စုာ်အဂီၢ်ဒီး မုာ်စ့ၢ်ကီးကစၢ်ယွၤအတၢ်ဃုထာလၢကလုာ်အိၣ်လုာ်အီ တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်မုာ်တၢ်တီလၢ အရူဒိၣ်ကတၢ်တၢ်အကလုာ်အကထီၤအဂီၢ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.

ပုၤတၢ်မၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်လၢ ကစၢ်ယုာ်ရှုးအစုထွဲအဂ့ၢ်န့ၣ် မုာ်တၢ်ဒ်လဲၣ်ခီလဲၣ်. တၢ်အဝဲအံၤမုာ်ဒၣ်, ပုၤလၢအဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ကစီၣ်နွံဂၤအံၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအီၤလၢ ကစၢ်ဒီး, အိၣ်လၢတၢ်ပူၤဒုၣ်ပူၤဒါအဖီ လၢဒီးမုာ်စ့ၢ်ကီးပကစၢ်အတၢ်ဃုထာသ့ၣ်တဖၣ်လၢအမုာ်တၢ်အပီးအလီၤလၢ ကစၢ်သ့ၣ်ဘၣ်အီၤတစီၤဝဲတစီၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

မုာ်ဒ်န့ၣ်ဒီးတုၤခဲကနံၣ်အံၤပအိၣ်မူဝဲလၢတၢ်သးခုအကစီၣ်အစီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢခံကတီၢ်အပူၤန့ၣ် အယိတၢ်လၢကလုးနွံဂၤ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ဆၣ်နွံဖျာန်အံၤကမုာ်မတၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်န့ၣ်ပစံးအီၤသ့လၢ တၢ်အုၣ်အသးအပူၤန့ၣ်သ့စ့ၢ်ကီးဒါ. လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်နွံပူၤအကျါတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆိကတၢ်တပူၤအဂ့ၢ်န့ၣ် ပကချူ သ့ၣ်ညါဘၣ်အီၤတက့ၢ်.

၁. ဝုာ်အုပုးစူး (AD 33 - 70 AD)

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆိကတၢ်တပူၤလၢအမုာ်, အုးဖုးစူးအံၤန့ၣ်ပုၤလၢကစၢ်ယွၤသ့အီၤလၢကဘၣ်စီၣ်တၢ်မုာ် တၢ်တီအကလုာ်အကထီၤတဂၤအံၤန့ၣ်ကမုာ်မတၤလဲၣ်န့ၣ် တၢ်သံကွၢ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.

တၢ်စံးဆၢန့ၣ်ပထံၣ်အီၤသ့လၢ လံာ်စီဆ့အသီတကတြၢၢ်အပူၤပမုာ်ဃုသ့ၣ်ညါဘၣ်အီၤဒီး ပသ့ၣ်ညါ အီၤသ့လီၤ.

မုာ်ဝဲလီၤ. ပုၤတၢ်မၤဖိလၢခံကတၢ်တဂၤလၢအမုာ်စီၤပီလူးန့ၣ်လီၤ.

အဝဲဘၣ်တၢ်သ့အီၤလၢကဘၣ်ကွဲးလံာ်စီဆ့ (၁၄) ဘ့ၣ်န့ၣ်ဒီးလၢ အပူၤန့ၣ်လံာ်စ့ၤတြၢၢ်စ့ၢ်ကီးအိၣ်လၢ အကျါလီၤ. အဝဲအတၢ်ကွဲးန့ၣ်အိၣ်မးလံာ်စီဆ့အသီတကတြၢၢ်အဂီၢ် ၁/၃ ဃၣ်ဃၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအတၢ်ကွဲး သ့ၣ်တဖၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲတဆဲးလီၤအမံၤန့ၣ်အသိးကွဲးတဲဘၣ်ဆူ ပုၤယူဒၤဖိအအိၣ်ဘၣ်ဆၣ်အဝဲတဟ်ဖျါ တၢ်အမံၤလၢအကွဲးဝဲဆူမတၤအအိၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်, လံာ်အဝဲအံၤန့ၣ်ကမုာ်ဒၣ်စီၤပီလူးကွဲးန့ၣ်ပုၤသ့ၣ်ညါအီၤသ့ လီၤ. ဘၣ်မနုၤအယိလဲၣ်န့ၣ်, အဆိကတၢ်တဘီန့ၣ်မုာ်ဒၣ်, အဝဲအတၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဖျါဝဲဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်လီၤ ဆီအယိလီၤ တၢ်ဂ့ၢ်ခံဘီတဘီန့ၣ်မုာ်ဒၣ်, လၢအပုၤကလုာ်အဂီၢ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, လၢပုၤယူဒၤဖိအဂီၢ်, လၢစီၤ ပီလူးအသးပူၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံအဂ့ၢ်န့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ **လံာ်ရီမုၤ ၁၁:၁၄** န့ၣ်လီၤ.

“ဒ်သိးမုာ်သ့ဒီး, ယကထီၣ်ဂဲၤပုၤလၢအမုာ် ယသ့ၣ်ယညၣ်အသးက့ၢ်န့ၣ်ဒီး, အုၣ်က့ၤဒီၣ်က့ၤအီၤတနီၤ နီၤလီၤ.”

မှားဝဲလီၤ. တၢ်လာစီၤပီလူးအံၤန့ၣ် အဲၣ်ဘၣ်အပူၤကလုာ် (ပုၤယူဒၤဖိ) အါမးလီၤ. တၢ်လာပုၤတၢ်အံၤ န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဃုာ်အိၣ်ဆူ ကစၢ်ခရံၣ်အပျီၣ်အဘီၣ်တၢ်လၢအမ့ၢ်စီၤယူဒၤအံၣ်စကၤရံၣ်အိၣ်လၢ အလီၤဃံၤလီၤပျီၣ် တၢ်လၢအလီၤန့ၣ်ဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးပုၤတၢ်မၤဖိလၢခံၣ်တၢ်တၢ်တၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဃုာ်အိၣ်ဆူ ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်မၤတၢ် ၉:၁၅** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးကစၢ်စံးဘၣ်အီၤ, လဲၤတက့ၢ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, အဝဲဒၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဃုာ်အိၣ်ဆူအသၤဟၤလၢယၤကီၢ်, ဒ်သိးအက စီၢ်ယမံၤဆူပုၤကလုာ်တဖၣ်, ဒီးစီၤပၤတဖၣ်, ဒီးပုၤအံၣ်စရုလးဖိတဖၣ်အမဲာ်ညါလီၤ.”

မှားဝဲလီၤ. အဝဲဒ်သိးကမးနးမၤဖျိတၢ်အဂီၢ်လဲၤဆူ, ဒၤမ့ၢ်စ့ၢ်အဖၤမ့ၢ်လၢကျဲၣ်န့ၣ်ကစၢ်ယွၤဃုာ်အိၣ်ဆူပုၤတၢ် စ့ၢ်ဖိစီၤပီလူးလၢအကကဲထီၣ်ကစၢ်ယွၤအတၢ်ဃုာ်အိၣ်ဆူအသၤဟၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်လၢကစၢ်ယွၤအဃိ ဘၣ်တၢ်ဃုာ်အိၣ်ဆူလၢ ပုၤတၢ်မၤဖိလၢခံၣ်တၢ်တၢ်တၢ်အံၤအဂ့ၢ်န့ၣ် တၢ်ဂ့ၢ် လိာ်ဘျီလိာ်တအိၣ်ဘၣ်ဆၣ်, လၢတၢ်အိၣ်ဖျိလၢစးထီၣ်သီအခါန့ၣ် ဒ်ပထံၣ်ဘၣ်လၢ **၁ကရံၣ်သး ၉:၁-၂** အသိး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၢ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

“မ့ၢ်ယတမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤဖိဘၣ်ခါ. မ့ၢ်ယတမ့ၢ်ဘၣ်ပုၤထူၣ်ဖျဲးဖိဘၣ်ခါ. မ့ၢ်ယတထံၣ်ဘၣ်လံၤပကစၢ် ယုၣ်ရှူးခရံၣ်ဘၣ်ခါ. မ့ၢ်သုတမ့ၢ်ဘၣ်ယတၢ်မၤလၢကစၢ်အပူၤဘၣ်ခါ. ယမ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်ပုၤတၢ်မၤဖိလၢ ပုၤကအဂီၢ် ဘၣ်ဆၣ်ဒီး, ယမ့ၢ်မးလၢသုဂီၢ်လီၤ. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, သုအိၣ်လၢကစၢ်အပူၤန့ၣ်, သုမ့ၢ်တၢ်စဲပနီၣ်ဃာ်လၢယမ့ၢ်ပုၤ တၢ်မၤဖိလီၤ.”

မှားဝဲလီၤ. လၢတၢ်အိၣ်ဖျိစးထီၣ်သီအကတီၢ်န့ၣ် ပုၤခရံၣ်ဖိလၢတတူၢ်လိာ်ဘၣ်. စီၤပီလူးလၢပုၤတၢ်မၤ ဖိတၢ်အသိးန့ၣ်အိၣ်ဝဲအါဂၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ်အဝဲအတၢ်တဲဖျါတၢ်န့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်ဖဲ **ကလၢတံ ၁:၁** အပူၤန့ၣ်လီၤ.

“ပုၤတၢ်မၤဖိ, ပုၤကညီဒုးကဲထီၣ်ဝဲတမ့ၢ်ဘၣ်. ဒီးကဲထီၣ်လၢပုၤကညီအစုပူၤတမ့ၢ်ဘၣ်, မ့ၢ်လၢယုၣ်ရှူး ခရံၣ်, ဒီးဟံၤယွၤလၢအမၤဂဲၤဆာထၢၣ်က့ၤအီၤလၢ တၢ်သံတစုပူၤ, ယၤစီၤပီလူး.”

လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ စီၤပီလူးစံးလီၤအသးလၢ အမ့ၢ်ပုၤတၢ်မၤဖိတၢ်အဂီၢ်န့ၣ် ပဘၣ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သး တၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

- * **ပုၤကညီဒုးကဲထီၣ်ဝဲတမ့ၢ်ဘၣ်**
အဝဲဘၣ်တၢ်ဃုာ်အိၣ်ဆူန့ၣ် တမ့ၢ်ဒ်သိးပုၤတၢ်မၤဖိအဂၤ (၁၁) ဂၤအသိးန့ၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် မ့ၢ်အဝဲအတၢ်ကတိၤ အပူၤန့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.
- * **ကဲထီၣ်လၢပုၤကညီအစုပူၤတမ့ၢ်ဘၣ်**
တမ့ၢ်ဒ်သိးစ့ၢ်ကီးလၢတၢ်ဖးတၢ်လၢတၢ်နီၤဖးအဂီၢ်ဒ်သိးပုၤကညီအလုာ်အလၢအသိးန့ၣ်ဘၣ်လီၤ.
- * **မ့ၢ်လၢယုၣ်ရှူးခရံၣ်, ဒီးဟံၤယွၤလၢအမၤဂဲၤဆာထၢၣ်က့ၤအီၤလၢတၢ်သံတစုပူၤ -**
တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်, ဘၣ်တၢ်ဃုာ်အိၣ်ဆူအဂ့ၢ်လၢအဝဲစံးကတိၤဝဲန့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအဝဲအံၤပုၤသ့ၣ်ညါအီၤစ့ၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. လၢန့ၣ်တကးဘၣ်. တၢ်လာပုၤတၢ်မၤဖိ စီၤပီလူးအံၤန့ၣ်မၤလိလံာ်လၢ စီၤကမၤလုလးအခိၣ်ထံးဒီးမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးပုၤဖၤရံၣ်ရဲၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ် ပကထံၣ် ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်မၤတၢ် ၂၂:၃** န့ၣ်လီၤ.

“ယဲဒၣ်အံၤယမ့ၢ်ပုၤယုၤဒၣ်ဖိအိၣ်ဖျါၣ်လၢတၢ်စူးလၢကံၤလံၤကံၤအပူၤ၊ ဒီးယမၤလိလံၣ်လၢတၢ်ပူၤအံၤလၢ စီၤကမၤလုလးအခိၣ်ထံး၊ ဒီးယဘၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢပဟ်သ့ၣ်အလုၢ်အလံၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး၊ ဒီးယဂဲၤလိာ် ယသးလၢယုၤအပူၤဒ်သ့ၣ်ခဲကနံၣ်အံၤခဲလၢာ်အသိးန့ၣ်လီၤ.”

လံာ်မၤတၢ် ၂၆:၅, “ယမ့ၢ်ပုၤဖၤရံၤရဲၤလီၤ.”

ဘၣ်ဆၣ်, ဖဲအဝဲကဲထီၣ်ပုၤခရံၣ်ဖိတဂၤအခါန့ၣ်, လၢကစၢ်ယုၤအနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအယိ, ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိ န့ၣ်လိက့ၤအီၤလၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုၢ်အကထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အရူၤဒိၣ်တၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်ကလၢ တံ ဘး၁၁-၁၂** အပူၤန့ၣ်လီၤ.

“ဒီပုၤသ့ၣ်ဝဲၣ်သ့ၣ်ဧၤ, ယဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါသုလၢတၢ်သးခုအကစီၣ်လၢ ယစံၣ်တဲၤတဲၤလီၤန့ၣ်, တမ့ၢ်ဘၣ် ပုၤကညီအတၢ်ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, ယတဒီးန့ၢ်ဘၣ်အီၤလၢပုၤကညီဘၣ်. ဒီးပုၤတသိၣ်လိဘၣ် ယဘၣ်. မ့ၢ် ယုၣ်ရှူးခရံၣ်လိာ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢယၤလီၤ.”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်အုၣ်အသးဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်တမံၤန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဧၤ.

ဒ်သိးစီၤပုးတရူးအံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်လၢ ပုၤယုၤဒၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်အသိး, စီၤပီလူးစ့ၢ်ကီးမ့ၢ်ဒ်လၢပုၤ ကလုၢ်အကအဂီၢ်, ပုၤတၢ်မၤဖိတဂၤလၢအလီၤဆီဒ်တၢ်န့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. အဝဲဘၣ်တၢ်မၤသံအီၤလၢ တၢ်ရိမုၤ ဖဲ AD 67 အနံၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲမ့ၢ်ပုၤတၢ်မၤဖိလၢခံကတၢ်တဂၤဘၣ်ဆၣ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ်အပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ပုၤလၢအဒိၣ်ကတၢ် တဂၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ အဝဲကဲထီၣ်, ပုၤအိၣ်လၢခံတဖၣ် ကအိၣ်က့ၤလၢညါအဂ့ၢ်အံၤန့ၣ်လၢထီၣ်ပုၤ ထီၣ်လံဝဲလီၤ.

၂. တၢ်စမူရနုၤ (AD 70-313 AD)

ပမ့ၢ်ဆိကမိၣ်က့ၤတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အတၢ်ဆၢကတီၢ်ခံတီၢ်တတီၢ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ပအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးပုၤလၢအစိာ် တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအတၢ်ကပီၤတဂၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ကစၢ်အတၢ်မၤဖိမတၤတဂၤလဲၣ်န့ၣ်အဂ့ၢ်လီၤ. တၢ်စံးဆၢန့ၣ်ပကထံၣ် ဘၣ်ဖဲလံာ်စီဆ့ၣ်အသီတကတြၢ်အပူၤအယိ ပဘၣ်က့ၤကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ဆူလံာ်စီဆ့ၣ်အသီတကတြၢ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အဝဲအံၤန့ၣ် မၤအသးဖဲ AD 90-96 အကပိာ်အကပၤအနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အပူၤ, ဘၣ်တၢ်သူအီၤ လၢကဘၣ်ကွဲးလံာ်စီဆ့ၣ်ယံာ်ဘၣ်လၢလံာ်စီဆ့ၣ်အသီတကတြၢ်အပူၤလၢအမ့ၢ်ပုၤတၢ်မၤဖိ (၁၂) ဂၤ အကျါ, မ့ၢ် စ့ၢ်ကီးကစၢ်ယုၣ်ရှူးအပုၤဒုခွါလၢအမ့ၢ်ပုၤတၢ်မၤဖိစီၤယိဟၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤအဝဲအံၤအိၣ်ဒီးတၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ်ဒီးတၢ်သူၣ်ဂဲၤသးဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒိၣ်မးအယိ ကစၢ်အတၢ်အဲၣ် အီၤဒိၣ်မးအဂ့ၢ်န့ၣ်ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ **လံာ်ယိဟၣ် ၂၁:၂၀** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးစံးတၢ်န့ၣ်ဒီး, စံးဘၣ်အီၤ ပိာ်ယခံတက့ၢ်. ဒီးစီၤပုးတရူးယုၣ်ယိအသးဒီး ထံၣ်အပျီၣ်အဘီၣ်လၢ ယုၣ်ရှူးအဲၣ်အီၤတဂၤ ပိာ်ဝဲအခံလီၤ.”

လံာ်စီဆ့ၣ်အဆၢအဝဲအံၤမ့ၢ်ဒ် ပုၤတၢ်မၤဖိတဂၤလၢ ယုၣ်ရှူးအဲၣ်ဘၣ်အီၤအဂ့ၢ်န့ၣ် ပုၤတၢ်မၤဖိစီၤယိဟၣ် အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ အုၣ်အသးအဂ့ၢ်န့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

လာကစာ်ယုဂ်ရှူးတချူးဟဲလီဒ်ပုကညီအကွာ်အဂီအခါန့ဉ်, ပုတော်မာဖိစီယီဟဂ်, ကစာ်ယုဂ်သုအီလ
လာကဘဉ်တဲဖျါမူခိဉ်ဘီမုာ်ဟဲကစာ်ဒီး ကစာ်ယုဂ်ရှူးအတော်ဘဉ်ထွဲလိာ်အသးဒ်လဲဉ်အဂုာ်န့ဉ်လီလ.

ပုတော်မာဖိစီယီဟဂ်အံဖဲအသးပုာ်ဒီးဟးထီဉ်ဟးလီတကဲအခါန့ဉ် ပုဘဉ်စိာ်အီဆူတော်အိဉ်ဖိဉ်
အတော်လီဒီးအဝဲသဆဉ်ထီဉ်ပုအခံအတော်ကတိန့ဉ်မုာ်ဒဉ်, “မဲပအဲဉ်လိာ်ကွဲလိာ်ပသးတကွာ်” န့ဉ်လီလ. ဘဉ်မ
န့ဉ် အပိလဲဉ်န့ဉ်, တော်လာတော်အဲဉ်တော်ကွဲန့ဉ် ဟဲလာယုဂ်အပိလီလ. တော်ဘူဉ်တော်ဘါ အထူသန့စုာ်ကီး စံးဘဉ်
ပုလု ပဘဉ်အဲဉ်လိာ်ပသးကဒဲကဒဲန့ဉ်လီလ. တော်အံန့ဉ်မုာ်တော်လာတော်ပုတမံန့ဉ်လီလန့ဉ် ပထံဉ်ဘဉ်လီလ.

တော်ဘူဉ်တော်ဘါအတော်စံဉ်စိတဲစိစုာ်ကီးစံးဘဉ်ပုလု အဝဲဘဉ်တော်တုာ်န့ဉ်လီလအီဆူ သိအသဟုပု
ဒဉ်လဲဉ်တဘဉ်မန့ဉ်မးန့ဉ် ပထံဉ်ဘဉ်လီလ. တော်အဝဲအံတလီလန့ဉ်ဘဉ်ဝဲစုာ်ကီးဒါ. မုာ်တော်လီကမာကမဉ်တ
မံစုာ်ကီးန့ဉ်ဒါ. တမုာ်ဘဉ်. ဖဲလံာ်ဝဲဒါနံးယုလးအဆာဒိဉ် (၃) အပူ တော်မာအသးလာပုဒုဒုဒါ (၃) ဂ
ဘဉ်တော်တုာ်န့ဉ်လီလအီဆူ မုာ်အူအကျါဘဉ်ဆဉ်တော်တမာအသးဒီးအီနီတမံအဂုာ်န့ဉ် သုဉ်နီဉ်ထီဉ်ဘဉ်တ
ကွာ်. မုာ်ဝဲလီလ. ပုဒုဒုဒါသဂအကစာ်ယုဂ်န့ဉ်မုာ်ဒဉ် စီယီဟဂ်အကစာ်ယုဂ်န့ဉ်လီလ.

အဝဲဘဉ်တော်ဖိဉ်ဃာ်အီဒီး ဘဉ်တော်ဆုာ်အီဆူပးမူးအကီးဒီးဖဲအိဉ်ဝဲဖဲန့ဉ်အခါ အဝဲကွဲးလံာ်တော်လီဉ်ဖျါ
ဒီးတဘဉ်ညါန့ဉ်ပထံဉ်ဘဉ်လီလ. ပုတော်မာဖိစီယီဟဂ်အဝဲအသးအိဉ် (၁၀၀) ဃဉ်ဃဉ်ဒီး မုာ်ပုတော်မာဖိလ
ခံကတော်တဂလုပုဂအကျါလုအသံတုာ်ဝဲလဲသုဉ်တဖဉ်န့ဉ်အကျါလီလ. ပုလုအတသံဒ်သီးမဉ်တူးရးအံ
န့ဉ်မုာ်ဒဉ်ထဲအဝဲတဂန့ဉ်လီလ.

၃. ပုာ်ကမူး (AD-313 - 1157AD)

ပမုာ်တုလီလလာတော်အိဉ်ဖိဉ်အပတီာ်သပတီာ်တပတီာ်အတော်ဆာကတီာ်အခါန့ဉ်, တော်လာ “ဒုဉ်ဒါ” မုဉ်
ကီလံာ်စတုာ်အဝဲအံဖဲလီလတော်ချဲလုအမုာ်တော်သိဉ်တော်သီလု အကမဉ်အံန့ဉ်စးထီဉ်ဖဲလီလဝဲဖဲန့ဉ်အခုအခါ
န့ဉ်ပထံဉ်ဘဉ်လီလ.

ဖဲတော်ဆာကတီာ်အဝဲအံ အပူ ပုလုအကစိာ်န့ဉ်တော်မုာ်တော်တီအတော်ကပီ အဂီန့ဉ်ကစာ်ယုဂ်ကယုထာ
ပုတော်မာဖိမတလဲဉ်, ဒ်ပစံးတော်အသီး, ဆဉ်မတတဖျါန့ဉ်လဲဉ်.

ပုအဝဲအံ မုာ်ဒဉ်ဖဲ AD 325 အပူ “နံစကီဉ်စံဉ်” အပူန့ဉ် ဘဉ်ဃးဒီးဟဲကစာ်ဒီးဖိကစာ်
အတော်ဘဉ်ထွဲ တော်အဂုာ်န့ဉ်, ဂုာ်လိာ်ဘီလိာ်အသးဘဉ်ဃးဒီးလံာ်စီဆုံအဆာလာအမုာ် “လံာ်ယီဟဂ် ၁၀း၃၀,
ယဲဒဉ်ဒီး ယဟဲန့ဉ်, မုာ်တော်တမံဃီလီလ” အဂုာ်န့ဉ်ဘဉ်တော်မာအီလု “စီဟဲကီဉ်စတုာ်တု” တော်ကတီ သကီး
တော် အဂုာ်အမူး အပွဲအပူပုတဂန့ဉ်လီလ.

မုာ်ဝဲလီလ. ပုအိဉ်ဝဲခံဂလု တော်တုာ်ပီဉ်တုာ်ပီတော်အပူန့ဉ်ဒီးအမံမုာ်, “အရံးယာ်စ” ဒီး “အသဉ်
န့ဉ်စံယာ်(စ)” သုဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီလ. ပုတဂန့ဉ်အသးပုာ်ဘဉ်ဆဉ်အဂတဂန့ဉ် မုာ်ပုသးစာ်ဖိတဂလီလ.

ပုသးစာ်လာအမုာ် “အသဉ်န့ဉ်စံယာ်(စ)” စံးဝဲလု, ဟဲကစာ်ဒီးဖိကစာ်အဘဉ်စာမုာ်ဒဉ်တော်တမံဃီ
န့ဉ်ဒီးပုသးပုာ်တဂလုအမုာ် “အရံးယာ်(စ)” အံန့ဉ်ဟဲဖျါတော်မုာ်တော်တီအကလုာ်အကထါ အတော်ကပီဘဉ်
ဆဉ်, ဘဉ်တော်သမာကွဲအီဒီး, လုခံကတော်တဂတီလုအဘဉ်ထွဲဒီးတော်ဆိဉ်အာလာအမုာ် “ပုသဂတဂ
ဃီ” အံန့ဉ်အိဉ်ဒီးတော်ဒိဉ်ထီဉ်ထီထီန့ဉ်ပထံဉ်ဘဉ်လီလ.

တၢ်လၢ “အၤရံးယၢ်(စ) အတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘိၣ်လိာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၣ်ဒၣ်,

ဟံကစၢ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ဟံကစၢ်ဒီး, ဖိကစၢ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ဖိကစၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ ဟံကစၢ်အံၤန့ၣ် တချးလၢဖိကစၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒံးအခါန့ၣ် အဝဲအိၣ်တ့ၢ်လံန့ၣ်လီၤ.

- * လၢတၢ်န့ၣ်အယိ တၢ်လၢဖိကစၢ်အံၤန့ၣ် လၢအစးထီၣ်သီန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်.
- * လၢတၢ်န့ၣ်အယိ ဒ်တၢ်အဂ့ၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်တအိၣ်တ့ၢ်လံအသိး အဝဲအံၤစ့ၢ်ကီး ဒ်န့ၣ်အသိးလီၤ. မ့ၢ်ဝဲလီၤ. အဝဲသိၣ်လိန့ၣ်လိတၢ်ထံထံဆးဆးအဂ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်, တၢ်လၢကစၢ်ယုၣ်ဂ္ၤအံၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤ အိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ဟံကစၢ်ယုၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်လၢ “အၤရံးယၢ်” အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သၢပူၤတပူၤလၢအမ့ၢ် “ပုၤကမ့ၢ်” အတၢ် အိၣ်ဖျိၣ်အဆၢကတီၢ်အပူၤတၢ်မၤဖိ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ဆၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပူၤအဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်သရၣ်တဂၤလၢ ကီၢ်အဖၣ်ရံးကးလၢအမ့ၢ်ကီၢ်အသိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒီး, မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးသဲၣ် ထိး ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အခုအပူၤတဂၤလၢ “ဝုၢ်အလဲးစၢဒါ” လၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်စးအိၣ်ထီၣ်သီ အဆိကတၢ်ဂ့ၢ်ယၢ်ဂ့ၢ်အပူၤလၢအမ့ၢ်ဂ့ၢ်တဂ့ၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိၣ်လီၤအသးဒီး မ့ၢ်ပူၤလၢအိၣ်ဒီးသး လၢအဂ့ၢ်တဂၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢ “နံစ” ကီၢ်စံၣ်အတၢ်တၢ်ပီၣ်တၢ်ပီၣ်တၢ်ဒီး တၢ်ကတိၤသကိးတၢ်အမူးဖးဒိၣ်အပူၤန့ၣ် ဘၣ်ဃး ဒီး “အၣ်သၣ်နၤစံယၢ်” လၢအမ့ၢ်ပူၤသးစၢ်တဂၤအတၢ်ထံၣ်ဒီးအတၢ်ဆိကမိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ပူၤအါဂၤတူၢ်လိာ်ဝဲ ဒီး, ပူၤတဂၤလၢအသးပုၤတဂၤလၢအမ့ၢ် “အၤရံးယၢ်စ” အံၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆုၤဖျိးအီၤဆူကီးတကိးလၢ အအိၣ်ဒီး ပူၤအရၢၢ်အစၢ် လၢအအိၣ်ပူၤကညီအညၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တယံၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ် ပူၤတ နီၤ လဲၤချူအီၤဒီးထံၣ်န့ၢ်အီၤလၢ အဝဲအိၣ်မူဒံးအဖၢမ့ၢ်အယိ, ပူၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကမၤကမၢ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ် လီၤ. လၢန့ၣ်တကးဘၣ်, ပူၤရၢၢ်ပူၤစၢ်လၢအအိၣ်ပူၤကညီအညၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တနီၤကဲထီၣ်ပူၤခရံၣ်ဖိ ဒီး ဆိတလဲ ကွံၣ်အသးန့ၣ်ပူၤထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်လၢ “အၤရံးယၢ်စ” အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်ပူၤတဂၤလၢအအိၣ်ဒီးမံၤဟူဖျါလါကီၢ်အၣ်ဖရံး ကးကလံၤစိးတခါန့ၣ်ဒီး ပူၤလၢအလူၤပိာ်ထွဲအခံတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ “အၤရံးယၢ်” န့ၣ်ဒီး အဝဲအတၢ်သိၣ် တၢ်သီန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ, “အၤရံးနံၤစ့ၣ်” န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ အမ့ၢ်နွံယၢ်ဖျိၣ်နံၣ်အပူၤ, ပူၤ “အံးစလၣ်အတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ” အိၣ်ထီၣ်ဝဲအခါဒၣ် လဲာ်န့ၣ်, ပူၤလၢအနာ် “အၤရံးနံၤစ့ၣ်” န့ၣ်အိၣ်အါမးလၢ ကီၢ်အိၣ်ဂျးဒီးကီၢ်အဖၣ်ရံးကးကလံၤစိးသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

လၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤဒၣ်လဲာ်, တၢ်လၢ “အၤရံးယၢ်” အံၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပာ်တၢ်ကမၢ်လၢအလီၤလၢအမ့ၢ် ပူၤလီတၢ်ဖိဒီးတၢ်လၢ “အၤသၣ်နၣ်စံယၢ်စ” အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ပူၤစိပူၤဆ့တဂၤအဂ့ၢ်န့ၣ် ပူၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢပာ်မၤအသး ဒ်သိးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်စံးကတိၤတၢ်ဒ်အံၤလီၤ.

တၢ်လၢ “အၤရံးယၢ်စ” အံၤန့ၣ်ဖဲ AD 336 အနံၣ်န့ၣ် အဝဲထံၣ်ဘၣ်တၢ်သံတတူၢ်ကလၢလၢ တၢ်နး တၢ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤဖဲ “ကိၣ်စတၣ်တံၤနီၤပဲ” န့ၣ်လၢတၢ်လီၤလိာ်လီၤလးအပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲအတၢ်သံအဂ့ၢ်အံၤ န့ၣ်ပူၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအမ့ၢ်ဒုၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်သ့ၣ်ဖွံသးညီအယိ, ကမ့ၢ်ဒၣ်အဝဲအတၢ်သံန့ၣ် ကမ့ၢ်တၢ် စုၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဝဲလီၤ. **လံာ်တၢ်လီၤဖျါ ၂:၁၃** အတၢ်ပာ်ဖျါအသိး, **“ယသ့ၣ်ညါနအိၣ်နဆိးဖဲမ့ၢ်ကီၢ်လံာ်**

အလီပစိန်အိန်ဝဲအလီ၊ ဒီးနဟံးဃာ်ယမံ၊ ဒီးလာယပုအုန်အသးအကလုာ်တီ၊ “စီအုန်တဲဟ” ဒီးသံအသး လာယဃိလာသုကျါ၊ ဖဲမုန်ကီလံာ်အိန်ဝဲအလီ၊ အမုန်နုတဖန်ဒုန်လဲာ်နုန်၊ နတသမာဘုန်ယတုန် ဘုန်လီ။” နုန်မုန်ဒုန်ကစာ်ယွအနီကစာ်ဒုန်ဝဲအတုဒုးဘုန်ထွဲတုတဂနုန်မုန်ဒုန်၊ “အရံးယာ်စ” နုန်လီ။

၄. သူအတံရု၊ (AD 1157 - AD 1367)

တုအိန်ဖိုင်အတုဆာကတီလွံကတီတကတီအံနုန် မအသးဖဲ၊ ပရံကွံစီသီအတုစိတုကမီ လာအမုန်ပုဂုာ်လိာ်ခရံအတုရဲလီကျဲလီလာ တုကုန်ထီနုဖးလီပာ်စာအံနုန် ဘုန်တုမအိန်ထီနုဝဲ အဆာကတီအပူနုန်လီ။

လာတုဆာကတီအဝဲအံအပူနုန်ပုလာအစိနုတုမုန်တုတီအကလုာ်အကထါအတုကပီလာ ကစာ်ယွအနီကစာ်ဒုန်ဝဲဃုထာတုလာအမုန် “ကလူး” အံနုန်မုန်ဒုန်ပုလာအဘုန်ထွဲဒီးပရံကွံစီသီလာ အမုန်ပုဖရံစုန်ဖိတဂလီ။

ပုအဝဲအံအမံနုန်မုန် “ပံန်တုန်ဝီလဒိန်” နုန်လီ။

ပုအဝဲအံအိန်ဝဲလာဖြုန်စုန်အကီကလံထံးတခီလာအမုန် “လုန်ယါ” နုန်ဒီး မုန်ပုကတုဖိတဂလာ အတုဒိန်ကီဒိန်တဂလီ။ ဖဲ 1157 နုန်အပူ ပုလာအအိန်ဒီးတုမံဟူသုန်ဖျါတဖန်လာ “လုန်ယါ” အံနုန် ပုသုန်တဖန်စံးကတီတုဘုန်ဃးဒီးတုဂုာ်အကလုာ်အကလုာ်သုန်တဖန်အဖမုန်နုန်လာအဝဲသုန်တဖန်အကျါ ပုတဂလီဃံးဝဲဒီးသံဝဲသတုကလုာ်နုန်လီ။

လာတုမအသးသတုကလုာ်အဃိ လာပုသုန်တဖန်အကျါပုတဂနုန်အိန်ဝဲဒီး တုကနိးကစုန်ဒီး ဆိကမိန်ထီနုတုဂုာ်ဘုန်ဃးဒီး တုမုလာအတအိန်ဒီးတုအထုအယိာ်အဝဲအံအပူ ပုကညီသုန်တဖန်ဘုန် ထံန်ဘုန်တုသံအတုဒီးဘးအံအဂုာ်နုန် အိန်ထီနုဝဲလာအသးကံာ်အပူနုန်လီ။ ပုအဝဲအံနုန်မုန်ဒုန် “ပံန် တုန်ဝီလဒိန်” နုန်လီ။

အဝဲမုန်ပုထူးပုတီတဂဒီး၊ အဝဲအတုဆီတလဲကွံအသးသမု၊ ဒီးသုန်ညါလာကဘုန်ပုာ်ယါလီ ကုအသးအတုဆိကမိန်နုန် စးထီနုဝဲဖဲနုန်လီ။ အဝဲစးထီနုမတုမလာအမုန် ဟုန်လီမလာတုဆုပုဖိုင် ဖိယာ်ဖိဒီးဃုကစာ်ဘုန်အသးအတုဂုာ်သုန်တဖန်နုန်လီ။

အဝဲစးထီနုဃုသုန်ညါတုဘုန်ဃးဒီးကစာ်ယွအကလုာ်အကထါလာအအိန်ဒီးတုစိတုဆုနုန် မာဝဲ လာတုသုန်ဆုန်သးဆုန်အပူနုန်လီ။ အဝဲဒ်သီးကထူးထီနုလံာ်စိဆုလာလဲးတုန်အကျိန်ဒီးဆုဖြုန်စုန်အကျိန် အဂီနုန်ဘုန်မတုလာကဲးသလုးအစီသီလာအမုန်၊ “STEPHANUS DE EVISA” အအိန်နုန်လီ။ ဖဲအဆာကတီအဝဲအံအခါနုန် အဝဲတသုန်ညါတုဘုန်ဃးဒီး ကစာ်ယုန်ရှူးဒီးအပျဲအဘိန်သုန်တဖန် အတု သိန်လိသီလိဒီးပုရိမုကုန်သိန်လုးအတုနုာ်တလီပလိာ်အသးအဂုာ်နုန်လီ။ တုနုန်တဖန်ဝံဒီးအဝဲဆူးကွံ ညိကွံအတုဖဲအိန်မအိန်သုန်တဖန်ဒီးအတုထူးတုတီသုန်တဖန်ဟုန်နီလီဝဲဆု ပုဖိုင်ဖိယာ်ဖိအအိန်ဒီး ဟုန်လီအသးဆုတုသိန်လိတုဒီးတုဟာဆုတုအပူနုန်လီ။ ပုလာအနုဟူအတုသိန်တုသီဒီး လုပိာ်အခံ သုန်တဖန်ဘုန်တုသုန်ညါအီအဝဲသုန်လာ “ဝီလဒိန်နဲးစံ” နုန်လီ။

ပုသုန်တဖန်နုန် သဆုန်ထီနုပုအခံဒီးမဆုထီနုပုအသးဆုပုလာအအိန်လာ ပုရိမုကုန်သိန်လုး အတုသိန်တုသီဒီး အထုသနုသုန်တဖန်အဖိလုာ်နုန်၊ ဒ်သီးကတုာ်လိာ်ကုကစာ်ယွအကလုာ်အကထါစိဆု

အင်္ဂါနဂါးစံးကတိၤဝဲဒၣ်လီၤ.

တချူးလာ “မၢ်တၢ်လူၤသၢၣ်” အစၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ် ပှၤလာအထီၣ်ဒါပရံၣ်ကွံၢ်စီၤသီအတၢ်သိၣ် တၢ်သီလာအကမၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ပှၤတဖၣ်အံၤလာအမ့ၢ်ပှၤ “ပရံၣ်တဲးစတး” အဆိကတၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုာ်အကထါသ့ၣ်တဖၣ် ပှၤန့ၢ်ပာ်အီၤ ညီဒီး, တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအတၢ်ကပီၤအံၤကပီၤထီၣ်ဝဲလာ ပရံၣ်ကွံၢ်စီၤသီအတၢ်သိၣ်တၢ်သီလာအမ့ၢ် တၢ်ခဲးသူအတၢ် သိၣ်တၢ်သီအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၤ “ဝီလဒိၣ်နဲးစ” ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအမၤနးအီၤတဆိဘၣ်တဆိဒီးလာခံကတၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤ အိၣ်ထီၣ်လာအကဘၣ်ဟးထီၣ်ကွံၢ်လာ “လၢယီၤ” ဒီးကဘၣ်တၢ်ဆှၢန့ၣ်အီၤဆူ “အဲၣ်ပဲ” အကစၢၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးဆူလာကအိၣ်ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်လာ အကဘၣ်အိၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲအလီၤန့ၣ်လီၤ.

လာကျဲဒ်အံၤအပူၤအဝဲသ့ၣ်တဖၣ် စိၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုာ်အကထါဆူ ကီၢ်ယူရပၤဒီကဝီၤညါအပူၤ န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၤသ့ၣ်တဖၣ်တဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအီၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဆၣ်, တချူးလာ တၢ်ဆိတလဲတၢ်အဆာကတီၢ်တတုၤဒဲးဘၣ်အခါန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်မၤန့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုာ်အကထါသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးရၤလီၤဝဲဆူ တၢ်လီၤသကုၤဆၣ်ဒးအဃိ ဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလာ “ဝီလဒိၣ်နဲးစ” သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လာခံကတၢ် တၢ်လာ “ပံၣ်တၢ်ဝီလဒိၣ်” အံၤန့ၣ်ပာ်လီၤအသးဒီးမၤလီၤတံၢ်က့ၤအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးဖဲ တၢ်လီၤလာပှၤကိးအီၤ လာ “ဘိၣ်ဟံၣ်မံၤယါ” န့ၣ်ဒီးအဝဲဆူးကွံၢ်အသးဖဲ 1179 AD အပူၤန့ၣ်လီၤ.

၅. စၢ်ဒဲး (AD 1367 - AD 1517)

တချူးဖဲတၢ်ဆာကတီၢ်လာအမ့ၢ် တၢ်ဆိတလဲတၢ်တတုၤဒဲးဘၣ်အဖၢမ့ၢ်န့ၣ်, တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အကတီၢ်ယံၢ် ကတီၢ်တကတီၢ်အပူၤန့ၣ်, ကစၢ်ဃုထာအကလူး, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ဆၣ်တဖျၢၣ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ကီၢ်အဲကလံာ်, “အိးစပိး” အဖျၢၣ်စိမိၤအသရၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၤအဝဲအံၤမ့ၢ် “ဂျိၣ်ဝဲးကလး” န့ၣ်လီၤ.

ပှၤအဝဲအံၤမ့ၢ်ပှၤဆိတလဲတၢ်ဖိတဂၤလာအအိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ဒုသးဒုဒီးတၢ်သးခုတလုာ်တဂၤန့ၣ်ဒီး ထူးထီၣ်လံာ်စီဆှံဆူပှၤအဲကလံာ်ဖိအကျိၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ပှၤအဆိကတၢ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤအဝဲအံၤချူကျဲလာကရၤလီၤ တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလံာ်စီဆှံတဘျီအံၤလာ တၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤလာအဂ့ၤကတၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤလာအလူၤပိာ်ထွဲ အခံတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလာ “Loolen” လာအမ့ၢ်ပှၤဂျၢမန့ၣ်ဖိအလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်လာအမ့ၢ် “လိၣ်လးစ” န့ၣ်ဒီးအခိပညီန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ် “ဘၣ်သးဝံၣ်တၢ်ကယီၤဖိဒီးဃာဃာ” န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်လာပှၤအဲးကလံာ်ဖိ အတၢ်ကတိၤလာအမ့ၢ် “Lullaby” အံၤန့ၣ်အခိပညီမ့ၢ်ဒၣ် “တၢ်သးဝံၣ်လာပဘၣ်သးဝံၣ်အီၤ ကယီၤကယီၤဒီး ဃာဃာ” အံၤန့ၣ်အခိၣ်ထံးအလံာ်မဲာ်ဖျၢၣ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ် “Loolen” န့ၣ်လီၤ.

(Lullaby = တၢ်သးဝံၣ်လာမၤန့ၢ်က့ၤဖိသၣ်ဒီးဒုးမံအီၤ)

အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သးဝံၣ်တၢ်လာအိၣ်ဒီးတၢ်လာအတဆိတၢ်ဘၣ်အဃိ, အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အမံၤအံၤန့ၣ်တုၤ ဃီၤဝဲဆူ “ဝဲးကလး” အပျီၣ်အဘိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လာပှၤ “လိၣ်လးစ” သ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဟဲတုၤ အံၤန့ၣ်ပှၤသ့ၣ်ညါအီၤလာ တၢ်လီၤအယံၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤဒၣ်လဲာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢ “ဂျိၣ်ဝဲးကလး” အံၤန့ၣ်လၢတၢ်ရၤလီၤတၢ်သးခုကစီၣ်အတၢ်မၤန့ၣ်, ဖဲမၤဝဲအခါအဝဲဒၣ်သ့ “ပှၤဖျိၣ်ဖိအပှၤလုၢ်တၢ်အဒိၣ်” လၢ အစုပူၤအိၣ်ဒီးနီၣ်ထိးတဘိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အတၢ်စံၣ်စီၤ တဲစီၤအပူၤန့ၣ် ဖဲအခွအခါဖဲန့ၣ်အခါ ကစၢ်ယွၤအကလုၢ်အကထီၤလၢဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ, လဲးတ့ၣ်အကျိၣ်လၢ ပှၤအါဂၤန့ၣ်ဟံၣ်တသ့ အတၢ်ပၢ်ခူသ့ၣ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ဘၣ်တၢ်ခူၣ်လီၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ် ပှၤလၢ အဃုန့ၣ်ဟံၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ် “ဂျိၣ်ဝဲးကလး” န့ၣ်ဒီး အဝဲထုးထီၣ်လံာ်ဆူကီၤလၢဝါအကျိၣ်လၢ ပှၤအါဂၤန့ၣ်ဟံၣ်သ့ ဒီးဟ့ၣ်တၢ်ဆူပှၤအိၣ်လၢအမ့ၢ်လံာ်စီဆုံ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲအနီၣ်ကစၣ်ဒၣ်ဝဲ, ဖဲအလဲဆူပှၤလုၢ်တၢ်အဒိၣ်လၢအဖျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အမဲာ်ညါန့ၣ်, ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ် ကစီၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုၢ်အကထီၤဆူ ပှၤပတီၢ်မုၢ်ဖိအိၣ်န့ၣ် အဝဲဟ့ၣ်လီၤခိၣ်ဖဲ, တၢ်ကူတၢ်ကၤဒီး တၢ်အိၣ် တၢ်အီၤလၢပဖိဘၣ်အီၤညီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါလၢအထီ, အတၢ်ဆိကမိၣ်လၢအအိၣ်ဖျိဖျိဖျါဒီးဒ်သိးကဟၤတံာ်ဃးတၢ်မ့ၢ် တၢ်တီအကလုၢ်အကထီၤအဂီၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးသးလၢအကၢ်ဒီးလၢတၢ်ဒိသဒါလီၤအသးဒၣ်ဝဲအဂီၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဒူ သးဒူသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်အဃိ, ဘၣ်တၢ်မၤကဲထီၣ်အီၤလၢ ပှၤတဂၤလၢအမ့ၢ်ပှၤဆိတလဲတၢ်တဂၤလၢအဒိၣ်အမ့ၢ် တဂၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၤအဝဲအံၤဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ တၢ်ဆိတလဲတ့ၢ်, အဆၣ်တူၢ်ဂီၤတဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်ဆိတလဲတၢ်ဖးဒိၣ်အဝဲအံၤအဂီၢ် ပှၤလၢအပၢ်လီၤတၢ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ် “ဂျိၣ်ဝဲး ကလး” န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢ “ဂျိၣ်ဝဲးကလး” အံၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ထီဒါအီၤဒီးဘၣ်တၢ်သးဟ့ၣ်ဒိၣ်မးလၢ ပရံၣ်ကွၢ် စီၤသီဒီးအတၢ်ဘၣ်ထွဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲဆူးကွၢ်အသးဝံၤအလီၢ်ခံ, လၢအနံၣ် (၄၀) အပူၤဒၣ်လဲာ် ပှၤထုး ထီၣ်အစိာ်လၢတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်ဝံၤဒီး ဒွဲၣ်လီၤမ့ၢ်အူလၢပှၤအါဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အမဲာ်ညါန့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ဝံၤဒီး ပှၤဟံး န့ၢ်အဖၣ်ဆါ, မ့ၢ်အူကဘိၣ်တဖၣ်ဒီးဆူးကွၢ်ဝဲဆူ ထံကျိအဆံးဖိအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးထံကျိန့ၣ်ယွၤလီၤဆူပီၣ်လဲာ် ပီၣ်တြီၤအပူၤဒီး အဝဲစိာ်ဃုာ် “ဂျိၣ်ဝဲးကလး” အဖၣ်ဆါမ့ၢ်အူကဘိၣ်န့ၣ် အဂ့ၢ်န့ၣ်လၢခံဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤဆူထီၤ အဆၢဖိလၢအိၣ်ဒီးတၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပှၤဒိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်န့ၣ်အသိး “ဂျိၣ်ဝဲးကလး” အတၢ်သိၣ်တၢ်သိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ရၤလီၤအီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘ့ၣ်ညါဖဲ အဆူးကွၢ်အသးဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ. လၢ “ဂျိၣ်ဝဲးကလး” အဃိတၢ်လၢလံာ်စီဆုံအံၤဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်အီၤ ဆူပှၤအဲၤကလံာ်ဖိအကျိၣ်ဒီးလၢခံန့ၣ် အပျီၣ်အဘိၣ်တဂၤလၢအမ့ၢ် “ဝံၣ်လံာ်ယၢ်တဲာ်ဒဲာ်” အတၢ်ကျဲးစးအဃိ လၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၆. ဖဲလဒုးလဖံ (AD 1517-1874 AD)

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပတီၢ်ဃုပတီၢ်တပတီၢ်အံၤအတၢ်ဆၢကတီၢ်အံၤန့ၣ်စးထီၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီး တၢ်ဆိတလဲ တၢ်ဖးဒိၣ်အကတီၢ်န့ၣ်ဒီးတၢ်လၢ တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကလုၢ်အကထီၤန့ၣ်ပှၤလၢဘၣ်စိာ်ဝဲတဂၤဒီးလၢအမ့ၢ် ကစၢ်ယွၤ အတၢ်ဃုထၢအကလူး, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ဆၣ်တဖျၢၣ်အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ပှၤဆိတလဲတၢ်ဖိတဂၤလၢအအိၣ်ထီၣ်ဝဲဖဲ 1517 AD Oct 31, လၢကီၢ်ဂျၢမန့ၣ်, ဝ့ၢ်ဝ့ၢ်တၢ်ဘးန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤအဝဲအံၤအမံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ် “မၢ်တ့ၣ်လူသၢ်” န့ၣ်လီၤ.

ပုအဝဲအံ့မုာ်စွာ်ကီး ရိမုာ်ကပ်သိပ်လုအစီသီတဂလအအိပ်လ “ကီဂျာမနုာ်, ဝှာ်စပ်ဆိပ်နံ” နုာ်လီ. ပုအဝဲအံ့လအတားဒဲးဘးအကီနုာ်, မဆါလီကုအသး, ဒုာ်တံအိပ်သုာ်တဖာ်မဝဲဒဲးသိး တာ်ထိလီဆဲးလီကုအသးအလုာ်အလံာ်နုာ်မတုာ်လံဝဲလီ.

ဖဲ, ၁၅၀၈ နံာ်အပူနုာ် အဝဲကဲထီာ်သရဲာ်တဂလ “ဝှာ်တုာ်ဘး” အဖှာ်စိမိနုာ်ဒီး, အဝဲဆူးကွာ်အသးဖဲ, 1546 နံာ်တုာ်ဒုာ်လဲာ်အဝဲမုာ်သရဲာ်တဂလနုာ်လီ. ဖဲ 1511 နံာ်အပူနုာ် အဝဲအဲာ်ဒီးဟံးနုာ်တုာ်ပျာ်တံကမာ်အကီနုာ် ဘာ်လဲာ်ဆူဝှာ်ရိမုာ်နုာ်လီ. အဝဲလအတားဒဲးဘးအကီနုာ် ဘာ်လဲာ်ဒီးဘာ်လဲာ်ထီာ်ဃီလအဘာ်တံကီးအီလ “Scala Santa” (ပံာ်လတးအဃီ) နုာ်ဘာ်ထီာ်ဝဲလ, အခိာ်လုာ်ခိာ်အခါနုာ် ဆိကမိာ်တံာ်အံ့ထံထံဆးဒီးဖဲနုာ်အခါနုာ် အဝဲအသးသမူဘာ်တံဆီတလဲကွာ်အီဒီး မအိာ်ထီာ်တံဆီတလဲတံာ်လအဘာ်ထွဲဒီးကစာ်ယွအကလုာ်အကထါအံ့နုာ် တုာ်လီဝဲတကီခါနုာ်လီ. ကစာ်ယွအကလုာ်အကထါလအဘာ်ထွဲဒီးကစာ်ယွအကလုာ်အကထါအံ့နုာ် တုာ်လီဝဲတကီခါနုာ်လီ. ကစာ်ယွအကလုာ်အကထါလအဘာ်ထွဲဒီးကစာ်ယွအကလုာ်အကထါအံ့နုာ် တုာ်လီဝဲတကီခါနုာ်လီ. ကစာ်ယွအကလုာ်အကထါလအဘာ်ထွဲဒီးကစာ်ယွအကလုာ်အကထါအံ့နုာ် တုာ်လီဝဲတကီခါနုာ်လီ.

“အဂှာ်ဒဲးအံ့, ယွအတံာ်တံာ်လီအိာ်ပျါထီာ်လအပူ, လအတံာ်နုာ်ဆူတံာ်နုာ်လီ. ဒဲးတံာ်ကွဲးအသီးနုာ် ပုာ်တံာ်ပုာ်လီကမူဝဲလအတံာ်နုာ်လီ.”

မုာ်ဝဲလီ. ဖဲအဝဲသုာ်နီာ်ထီာ်ကုာ်လံာ်စီဆုာ်အဆာ်အဝဲအံ့အခါနုာ်, အဝဲစံာ်လီလအဃီတတုာ်ကလံာ်ဒီးဃာ်ကဒါကုအသးဒီးကုာ်ဆူ ကီဂျာမနုာ်နုာ်လီ. တံာ်နုာ်ဝံဒီးလအ နံာ်လအစုာ်သုာ်တဖာ်အပူ အဝဲထူးထီာ်, တံာ်သိာ်တံာ်သီအမိာ်ပုာ် (၉၅) ဘီဒီး ကျးဃာ်ဝဲလ “ဝှာ်ဝှာ်တုာ်ဘး” တံာ်အိာ်ဖှိာ်အတြဲနုာ်လီ. တံာ်လအတံာ်သိာ်တံာ်သီအလံာ်လအဝဲ ကျးဃာ်ဝဲအပူအတံာ်သိာ်တံာ်သီအမိာ်ပုာ်နုာ်မုာ်ဒုာ်, တံာ်ဒဲးဘးကပျာ်တံာ်အကီနုာ်ပုာ်ဘာ်ပုာ်အီလ ကျိာ်စုအဂှာ်ဒီးအဝဲထီဒါစွာ်ကီး “John Tetzel” ဆါလီတံာ်မမုာ်ပုာ်အသး တံာ်အပီးအလီ အတံာ်ဂှာ်တံာ်ပီာ်သုာ်တဖာ်နုာ်လီ.

တံာ်လ “မုာ်တုာ်လုသုာ်” အံ့ကွဲးတံာ်ဘူာ်တံာ်ဘါအဂှာ်နုာ် ကွဲးပျါထီာ်ဝဲလ လံာ်လဲာ်သုာ်တဖာ်အပူနုာ်ကွဲးဝဲလအဲာ်တုာ်အကျိာ်လအ ပုာ်သုာ်လံာ်သုာ်လဲာ်သုာ်တဖာ်အကီဒီး ကွဲးဝဲလအပူဂျာမနုာ်အကျိာ်နုာ် လအပုာ်ပတီာ်မုာ်သုာ်တဖာ်အကီနုာ်လီ. စးထီာ်ဖဲ 1520 နံာ်နုာ် အဝဲအိာ်ဒီးမံာ်ဟူသုာ်ပျါလ ကီဂျာမနုာ်အပူနုာ်လီ. လအနံာ်အဝဲအံ့အပူနုာ် ပရံာ်ကွာ်စီသီထူးထီာ်ကွာ်အီလ တံာ်အိာ်ဖှိာ်အပူဒီး ပာ်တံာ်ကမာ်လအလီလအအမုာ် ပုာ်လီတံာ်ဖိတဂလအသီးဒီး အဝဲသုာ်တဖာ်မပျံာ်မဖုးတံာ်ဆူအိာ်ဒီး ဒုးနဲာ်ဝဲလအဘာ်သံဝဲအဂှာ်နုာ်လီ.

ဘာ်ဆာ်ဖဲ 1520, Dec 10 အနုာ်အသီနုာ် “မုာ်တုာ်လုသုာ်” အနီာ်ကစာ်ဒဲးဝဲ မအီာ်ကွာ်ပရံာ်ကွာ်စီသီအတံာ်ဘာ်ထွဲအလံာ်အလဲာ်သုာ်တဖာ်ဆူ မုာ်အူလအပုာ်အမဲာ်ညါနုာ်လီ.

မုာ်ဝဲလီ. စးထီာ်ဝဲဖဲနုာ်အခုအခါနုာ် ပုာ်လအထီဒါ ပရံာ်ကွာ်စီသီဒီးပုာ်ရိမုာ်ကပ်သိပ်လုးအတံာ်အိာ်ဖှိာ်နုာ်မုာ်ဒုာ်ပုာ် “ပရိာ်တဲးစတုး” နုာ်ဒီး တံာ်ဟူးတံာ်ဂဲအဝဲအံ့နုာ်စးထီာ်ဝဲဖဲနုာ်အခုအခါလီ. တံာ်လ “မုာ်တုာ်လုသုာ်” အံ့နုာ် ဆူးကွာ်ညိကွာ်စီသီအလီအလအဒီးဖျါအသးဒီး “ချာ်သရုာ်ဘိာ်ဘိယာ်” လအညါအခါနုာ် အဝဲဒုာ်မုာ်စွာ်ကီးစီသီမုာ် (မဲာ်သံာ်လး) တဂလနုာ်လီ. ပိာ်မုာ်အဝဲအံ့လအအကီနုာ်မုာ်ပုာ်တဂလအမမစါအီလ တံာ်လီကီပုာ်ဒဲးနုာ်လီ. အဝဲသုာ်တဖာ်အတံာ်တုာ်ဖျါအံ့ ကဲထီာ်တံာ်ဒဲးတံာ်တံာ်လအဂုာ်တမံဒီးလအစီသီသုာ်တဖာ်ဒီး စီသီမုာ်သုာ်တဖာ်အကီကဲထီာ်လအတံာ်ခိာ်လီလအ ကဘာ်လုာ်ပိာ်ထွဲဝဲအခံ

နဲ့လီ။

တၢ်လၢ “မၢ်တ့ၢ်လူၤသၢၣ်” အံၤလၢခံထံၣ်ဘၣ်အါထီၣ် တၢ်ထီသဒါသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ်, လၢတၢ်တသ့ တဘၣ်အပူၤ ဂုၢ်ကျဲးစးထုးထီၣ်လံာ်စီဆံ့ဆူပုၤဂျၢမန့ၣ်ဖိအကျိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအဝဲအံၤလၢအဂီၢ်န့ၣ် မၤဝဲလၢ တၢ်ထုးဂံၢ်ထုးဘါအပူၤအါမးဒီး အဝဲဟ့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ဆူ တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်အတၢ်မၤအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢ “မၢ်တ့ၢ်လူၤသၢၣ်” အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢ အအိၣ်ဒီး တၢ်သ့န့ၣ်အိၣ်န့ၣ်လၢအလီၤဆီဒီး အတၢ် ပာ်သ့ၣ်ပာ်သးန့ၣ် တမ့ၢ်ဒ်သိးပုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး အိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်သ့ၣ်ပုၤသးချ့န့ၣ်လီၤ. အဝဲအတၢ်သ့တၢ် ဘၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီး အကစၢ်ဒ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်တၢ်ကတိၤလၢအအိၣ်ဒီး တၢ်မၤနီၣ်မၤယါသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး အဝဲ တၢ်န့ၣ်လံာ်စီဆံ့အဆၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ကတိၤတၢ်သ့, အဝဲအိၣ်ဒီးတၢ်သးလၢအစၢ်ဆၢဆူကစၢ်ယွၤအတၢ်မၤအဂီၢ် န့ၣ်ဒီးအသးဆူၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲစံၣ်တဲၤတဲၤလီၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤအကလုၢ်အကထါသ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ် အတၢ်ကတိၤသ့ၣ်တဖၣ်ဂုၤန့ၢ်ဒ်ပုၤဂုၤပုၤဂၤဒီး အိၣ်ဒီးထးခိၣ်လၢအထုးန့ၢ်ပုၤအသး, ဒီးအဝဲသ့ၣ်ညါ ပုၤကညီအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်ဒီးမၤန့ၢ်ဟံၣ်ဝဲလၢ တၢ်သ့ၣ်လဲာ်သးလဲာ်အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. ပုၤအဝဲအံၤမ့ၢ်ဒ်ပုၤလၢ ကစၢ်ဃုထၢအီၤတဂၤလၢအမ့ၢ်ပုၤတၢ်ဆီတလဲတၢ် အတူၢ်ဒိၣ်ကီၤဒိၣ် တဂၤလီၤ. အဝဲအိၣ်ဒီးအတံၤသကိးတဂၤလၢ အတၢ်မၤစၢ်အီၤဒီးမၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤတပူၤဃီတဂၤလၢ အအိၣ်ဘူး ဒီးအီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်, ပုၤကွဲး “LOCI THEOLOGICI” လံာ်လၢအမ့ၢ် “ဖဲလုးမၢ်လးတိၣ်” န့ၣ်လီၤ. လံာ်အဝဲ အံၤအဂ့ၢ်န့ၣ် “မၢ်တ့ၢ်လူၤသၢၣ်” အနီၣ်ကစၢ်ဒ်ဝဲကတိၤဒိၣ်လံာ်အံၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

၇. လီၤဒဲးကံ (1874 AD - တၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တစုအပူၤ)

တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အကတီၢ်နွံကတီၢ်အဆၢကတီၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအိၣ်ဒီး တၢ်လီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်န့ၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ပစီပၤကစၢ်ယုၣ်ရှုးအတၢ်ဟဲတုၤအိၣ်ဝဲအခုအခါအဃိ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၤအကလုၢ်အကထါအတၢ်ကပီၤလၢ ပုၤကဘၣ်စိာ်အီၤအဂီၢ်န့ၣ် ပုၤတဂၤ လၢအဘၣ်တၢ်သ့အီၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒ်ဆၣ်တဖျၢၣ်လၢအအိၣ်လၢ ပကစၢ်အစုထွဲတဂၤအပူၤ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ကလူး အံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ကလူးလၢ အလီၤဆီတဂၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီးအဂ့ၢ်န့ၣ် လၢလံာ်စီဆံ့လၢအမ့ၢ် **လံာ်မးသဲ ၂၄:၄၅** အပူၤန့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်အီၤဒ်အံၤလီၤ.

“မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး တၢ်အကုၢ်အပူၤလၢအကလုၢ်တီၤ, ဒီးအကူၣ်တၢ်သ့, လၢကစၢ်ဟံၣ်ထီၣ်အီၤလၢအပူၤဟံၣ် ဖိအခိၣ်, ဒ်သိးအကဒုးအိၣ်ဒုးအီၤအတၢ်လၢအဆၢအကတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်, မ့ၢ်မတၢ်တဂၤလဲၣ်.”

ဘၣ်ဃးဒီးကုၢ်တဂၤလၢအလၢပုၤဒီးတၢ်သ့ၣ်တီသးတီ, တၢ်ကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ **လံာ်မးသဲ ၂၄:၄၆-၄၇** န့ၣ်လီၤ.

“အကုၢ်အပူၤလၢအကစၢ်ကဟဲထံၣ်န့ၢ်အီၤလၢ အမၤဝဲဒ်န့ၣ်အသိးတဂၤန့ၣ်, ဘၣ်ဆိၣ်ဂုၤဝဲလီၤ. ယစံး ဘၣ်တဲဘၣ်သုတီတီလၢအကစၢ်ကဟဲအီၤလၢ အစုလီၢ်အခိၣ်ခိၣ်ခဲလၢအဖိခိၣ်လီၤ.”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဖဲ 1874 န့ၣ်အပူၤန့ၣ် ပကစၢ်ဟဲတုၤအိၣ်ဝဲဝဲအလီၢ်ခံပုၤလၢ ပကစၢ်အနီၢ်ကစၢ်ဒ်ဝဲမၤလီၤ တၢ်, အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမီၤတဂၤလၢ အလၢပုၤဒီးတၢ်သ့ၣ်တီသးတီဒီးလၢပုၤစ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်ကူၣ်သ့ကူၣ်ဘၣ် တဂၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ပုၤတဂၤလၢ အအိၣ်ဝဲလၢ, ဝုၢ် “Pittsburgh” ကီၢ်အမဲရကၤန့ၣ်ဒီး အမံၤမ့ၢ်ဝဲ -

“ချိုလှုပ်တူးရုစဲ” (CHARLES TAZE RUSSELL) နှင့်လီ။

အဲဒီအိတ်ဖျော်ဖဲ 1852, Feb, 16th သီနှုတ်လီ။ ပုအဲအံးဖဲအသးအိတ် (၁၅) နံနံနုတ် အဲထံင်ဘုတ် ပုအဲရံင်ဖိအတတ်ဘုတ်တတ်ဘါအတတ်သိင်တတ်သီသုတ်တဖုတ်တလီပလိတ်အသးတမံးဒီးတမံး, အိတ်စွာ်ကီးဒီး တတ်ထီ ဒါလိတ်အသးသုတ်တဖုတ်လု တတ်အိတ်ဖျော်သုတ်တဖုတ်အပူနုတ်လီ။ ဘုတ်ဃးဒီး “လရတ်” (Hell) အတတ်သိင်တတ် သီလုအမုတ်, တတ်မနုတ်တတ်နုတ်တတ်ဖျော်အထူအယိတ်အံးအဂုတ်နုတ် မဒုဒီးအသးဒီးမတတ်တတ်ဘုတ်အတတ်ဆိကမိတ် သုတ်တဖုတ်နုတ်လီ။ ဒီးဃုတ်လုတတ်ဘုတ်တတ်ဘါအဂုတ်အဂုတ်သုတ်တဖုတ်အပူဘုတ်ဆုတ်မနုတ်ကုဒုတ် တတ်သုတ်ဟး ဂီသးဟးဂီလုအဂီနုတ်လီ။

လုခံကတတ်နုတ်အဲမကတတ်ကုအတတ်ပတ်သုတ်ပတ်သးလုအမုတ်တတ်ထံင်တတ်ထဲတမံးဒီးနုတ်ဒီး, သုးဘူးကုအသးဆူလံင်စီဆုတ်ဒီးအဲဖးဝဲလုတတ်သုတ်လိတ်သးလိတ်အပူနုတ်လီ။ တုလီဖဲအခူအခါနုတ် ပထံင် ဘုတ်လုကစာ်ယုဟုတ်အီတတ်ဆိတ်ဂုဆိတ်ဝါလုအဲအိတ်ဒီး တတ်ထုးဂံထုးဘါလုအတတ်ချုသုတ်ညါလံင်စီဆုတ် အဂီနုတ်လီ။ ကစာ်ယုအိးထီင်အနီသးအတတ်သုတ်ညါနုတ်ပတ်တတ်အံးအိတ်ဖျော်ထီဝဲလု တတ်ဂုတ်လုအမုတ်, “လု ပုဟီဝ်ခိတ်ဖိသုတ်တဖုတ်အဂီ ကစာ်ယုအတတ်ကုထီဝဲဖးလီပတ်စာလုအဒိတ်အမုတ်သုတ်တဖုတ်” နုတ်လီ။

မုတ်ဝဲလီ။ လု **လံင်ဃးကုတ် ၂:၂** အပူနုတ် ကစာ်ယုအကလုတ်အကထါလုစံးဘုတ်တဲဘုတ် ဃးကုတ် အဂုတ်နုတ် လုထီဝဲပုထီဝဲဆူတတ်အိတ်ဖျော်အကတီဂွံကတီတကတီလုအမုတ်, လီဒဲကံ အကလုးအယိနုတ် လီ။

“ဒီးယုစံးဆာယုဒီးစံးဝဲဒုတ်, ကွဲးတတ်ထံင်လုညါခီ, ဒီးကွဲးလုတတ်ဘုတ်ဘုတ်အလီ, ဒ်သီးပုလုအဖး တတ်နုတ်ကယုဝဲတကုတ်.”

မုတ်ဝဲလီ။ “တတ်ထံင်လုညါခီ” နုတ် ဘုတ်တတ်ကွဲးအီလု “ရုစဲ” နုတ်လီ။ စးထီဝဲဖဲ ဧဒုတ်တုသုတ် အလီဒီး ဆူကစာ်ယုအဘီအမုတ်လု အမုတ်ကစာ်ယုအတတ်ကုထီဝဲဖးလီပတ်စာလုသုတ်တဖုတ်အဂုတ်နုတ် ပုလု အသုတ်ညါအီအဆိကတတ်တဂုနုတ်မုတ်ဒုတ် ပုအဲအံးနုတ်လီ။ ပုအဲအံးကွဲးတတ်ဂုတ်ဘုတ်ဃးဒီး “တတ်ဃုသုတ် ညါလံင်စီဆုတ်လုအအိတ်ဒီးတတ်လီတတ်လီဆဲး” အဂုတ်နုတ် ကွဲးဝဲဒ်သီးလံင်ကွဲးနီင်ကွဲးဃါတတ်အကတြုဂ်(၆) ကတြုဂ်နုတ်လီ။ တဘျီဃီနုတ်, အတတ်ထံင်သုတ်တဖုတ်နုတ်ကွဲးဝဲလု တတ်ဘုတ်ဘုတ်အလီနုတ်လီ။ လုနုတ်တကး ဘုတ်, လံင်ကွဲးနီင်ကွဲးဃါအဆဲးဖိတဘုတ်လုအမုတ်, “ဒဲစီဆုတ်အကဒု” အဂုတ်နုတ်စွာ်ကီးကွဲးတုတ်ဝဲနုတ်လီ။

မုတ်ဝဲလီ။ ဒ်ပထံင်ဘုတ်လု, **ဝံယဃးစကုလး ၉:၃** အသီးနုတ် အဲကွဲးတတ်ဂုတ်ဘုတ်ဃးဒီး “တတ်ဘုတ်တတ် ဘါအလုတ်အလုတ်” အဲအံးနုတ်မုတ်တတ်ဂုတ်လုအိတ်ဒီးတတ်လုတ်ဒိတ်ပုဒိတ်နုတ်ပထံင်ဘုတ်လီ။

“ဒီးအံင်စရုလးအကစာ်အလုကပီလဲထီဝဲလု ခုဂုတ်အလီဖဲအအိတ်ဆူပံင်အကျဲစာလီ။ ဒီးကိး ထီဝဲဆူပုကုသီးဒီး တတ်ဖီဝါကဆုတ်လုအအိတ်ဒီးပုကွဲးလံင်အနုတ်တတ်လုအယိဒုတကု,”

လံင်စီဆုတ်အဆာအဲအံး အတတ်ကွဲးနုတ် ဒုးဘုတ်ထွဲတတ်လီလီဘုတ်ဘုတ်ဆူ “ရုစဲ” လုအမုတ်တတ်အိတ်ဖျော် အပတီဂွံပတီတပတီအကလုးတဂုနုတ်လီ။ တတ်ပတ်ဖျော်တတ်အဲအံးလီပလိတ်အသးဒီးလုပုအဲရံင်ဖိအတတ် အိတ်ဖျော်သုတ်တဖုတ်အပူ တတ်တဲဖျော်ထီဝဲတတ်ဘုတ်ဃးဒီးလံင်စီဆုတ်အဂုတ်နုတ် ဘုတ်တတ်ကွဲးအီလုပုတဂုနုတ်မုတ် တတ်ဂုတ်လုလံင်စီဆုတ်အတတ်ပတ်ဖျော်လီ။

ပုအဲအံးစးထီဝဲဖဲ 1879 နံနံဆူ 1916 နံနံအကတီပု တတ်ဆာကတီ (၃၇) နံနံအပူနုတ် အဲကွဲး ဝဲလံင်အဘျးကပလုဂ်ကပဒီး အဲကွဲးတတ်ဝဲအိတ်အကဘျးကပလုခဲလုခဲဆူအိတ်ဝဲ (၅၀၀၀၀) ယိတ်ကလးဃတ်

ဃာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢ “ချါလ့ၣ်တုးရၤဖဲ” အံၤန့ၣ်အဝဲထံၣ်န့ၣ်တၢ်ကၤတၢ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်အိးထီၣ်တၢ်ဆါတၢ်ပူၤ အလီၢ်လၢအအိၣ်လီၤဖးဒီး ပနံၣ်အတၢ်ကၤအကရာ (Company) အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ပူၤအဆိကတၢ်တကၤလီၤ. မၤတၢ် ကၤတၢ်အတၢ်မၤဒီး အဟံၣ်ဘၣ်ဆၣ်, အဝဲဟံးန့ၣ်တၢ်လၢအမ့ၢ်အဝဲအဂီၢ်ဒီး လၢအဝဲအအိၣ်န့ၣ်စ့ၢ်ကီးအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါ တၢ်ပူၤအလီၢ်တခါန့ၣ်အဃိ ဖဲအသးအိၣ် (၂၁) နံၣ်န့ၣ် အဝဲအစ့ၣ်ဟံၣ်ကီၤအိၣ်အါန့ၣ် ဒီၣ်လၢ ၂၅၀၀၀၀ ဘျဲၣ်ဘျဲၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ဖဲ သၢနံၣ်အပူၤကွံာ်ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ် အဝဲအသးအိၣ် (၂၄) နံၣ်လၢ 1876 နံၣ်အပူၤန့ၣ် အဝဲဟံ သူၣ်ဟံသးတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤလၢ, ပကစၢ်အတၢ်ဟဲတုၤအိၣ်ဝဲ အနံၣ်လၢ ၁၈၇၄ နံၣ်အဂ့ၢ်လၢလံာ်စီဆ့အတၢ်ဒုးနဲၣ် ပာ်ဖျါအဝဲအံၤလၢအမ့ၢ်တၢ်ဆါကတီၢ်လၢဝံၤအတၢ်စံးဟံၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆါကတီၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ကူးဟံ ဖျိၣ်အဆါကတီၢ်လၢအလီၤဆီဒၣ်တၢ်တမံၤအဂ့ၢ်န့ၣ် အဝဲန့ၢ်ဟံၣ်ဝဲတတူၢ်ကလၢန့ၣ်လီၤ.

အဝဲအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်လီၤသးတမံၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲကအိၣ်မူဝဲဒီးတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်ပနံၣ်တၢ်ကၤ, မ့တမ့ၢ်, ကမၤကစၢ်အတၢ်မၤလၢအသးသမူအပူၤ, တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ကူးဟံဖျိၣ်အဂီၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆါကတီၢ်လၢအသးသမူန့ၣ်နီၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲမ့ၢ်ဟံၣ်လီၤအသးလၢကမၤတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်ပနံၣ်တၢ်ကၤန့ၣ်, ဖဲအခူအခါန့ၣ်လၢကီၢ်အမဲရကၤ အပူၤ ပုၤကဲဒိၣ်ကတၢ်လၢအမ့ၢ်, “ဂျိၣ်ဒိၣ်ရီးကဖဲလါ” အံၤန့ၣ်အဝဲစ့ၢ်ကီးကကဲဒိၣ်ဒိၣ်သိးအီၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ် “ရၤဖဲ” အံၤန့ၣ် ဆူးကွံာ်ညိကွံာ်တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်ပနံၣ်တၢ်ကၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး, ဖဲ 1877 အနံၣ် အတီၢ်ပူၤန့ၣ် အဝဲဃုထာဝဲလၢ ကမၤကစၢ်အတၢ်ခူအတၢ်ပူၤအတၢ်မၤန့ၣ်ဒီး ကမၤဝဲလၢတၢ်ဆါကတီၢ်ဒိတကတီၢ် အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပူၤအဝဲအံၤဖဲမၤကစၢ်ယွၤအတၢ်မၤစးထီၣ်မၤဝဲအခါန့ၣ် အဝဲအတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ဒီးအတီၢ်အိၣ် – ဒီၣ်လၢ (၃၅၀၀၀၀) ဃုာ်ဃုာ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမၤကစၢ်ယွၤအတၢ်မၤလၢတၢ်ဆါကတီၢ် ၄၂ နံၣ်အပူၤန့ၣ် မၤဝဲလၢတၢ်သူၣ် အိၣ်သးအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်အယံၤအိၣ်ဝဲအမံးလးအိၣ်အါန့ၣ် တကကွဲၢ်ဒီးအတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအိၣ်ဝဲအဘျီအါမး ဒီးတနံၣ်န့ၣ်ဟးထီၣ်ဟးလီၤအမံးလး (၅၀၀၀၀) ဃုာ်ဃုာ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီး အတၢ်စံာ်တဲၤတဲၤ လီၤတၢ်အလံာ်ဒိဆါညါအတီၤအိၣ်ဝဲ (၃၀၀၀၀) တီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲကွဲးဖျါထီၣ်ဝဲလၢ မဲးကံ (Magazine) တဘျီလၢအမံၤမ့ၢ် “စံးထီၣ်အခိးတၢ်အပျိၣ်ဒီးကစၢ်ခရံၣ်အတၢ်ဟဲတုၤအိၣ်ဝဲအကလုာ်” အပူၤန့ၣ် အဝဲအနီၢ် ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ, အံးက့ၤကွဲၢ်က့ၤတၢ်ကွဲးလၢ အကပူၣ်နံးဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲကွဲးဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ အဝဲ ကွဲးဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ပာ်ဖျါဝဲလၢတၢ်ပရၢပစၢ်အပူၤဒီး, ပူၣ်နံးဘၣ်ဝဲအဘျီ (၂၀၀၀) တဘျီဃီန့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ် လီၤ. တၢ်ပရၢပစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ရၤလီၤအီၤဆူပူၤထံဖိကီၢ်ဖိအဂၤ အကွဲၢ် (၁၅) ဒီးဆူအကကွဲၢ် (၂၀) ဃုာ်ဃုာ်ကိးမ့ၢ်န့ၣ်ဒီးလီၤ.

အဝဲအတၢ်မၤအိၣ်ကတၢ်တမံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်, ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘျီညါအတၢ်စံာ်စီတဲၤစီလၢအမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်တု အတၢ်မၤန့ၣ်ဟံၣ်ဖျါဝဲဒိသိးတၢ်ဂီၤလၢဘၣ်တၢ်ဒိအီၤဒိသိးတၢ်ဂီၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အ ကီၢ်န့ၣ်ဘၣ်မၤဝဲလၢာ်ဘျီဘျီဘျီစ့ၢ်စ့ၢ်ဒီး, ဒီၣ်လၢတကကွဲၢ်ဘျီဘျီအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအဝဲအံၤဒုးနဲၣ်ဖျါဝဲ

လာကီၤယူရပု၊ ကီၤအမဲရကဒီးကီၤအိစတုရံယဒီး လာတၢ်လီၤသကူဆၢဒီးဒီးပမ့ၢ်ဒွဲးကွၢ်ကုၤန့ၣ် ကအိၣ်ဝဲ လာတၢ်လီၤအလီၤ (၄၀၀၀) ဒီးပုၤကညီအကအကကွၢ် (၁၀) ဃၣ်ဃၣ်န့ၣ် ဟဲကွၢ်ဘၣ်ဝဲလီၤ.

အဝဲကတီၤဘၣ်တၢ်ဆူ ပုၤယူဒၤဖိအကလွၢ်ကထိအမဲၣ်ညါဒီး အဝဲသ့ၣ်ဆာထၢၣ်ဒီးဒဲအစုဒီးကိးပသု ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါဆူ အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. လံာ်စီဆုံတဆာဖိလၢအမ့ၢ် “မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးတၢ်အကုၢ်အပုၤလၢအကလုာ်တီ, ဒီးအကူၣ်တၢ် သုလၢကစၢ်ပာ်ထီၣ်အီၤလၢအပုၤဟံၣ်ဖိအခိၣ်, ဒ်သိးအကဒုးအိၣ်ဒုးအိအတၢ်လၢအဆာကတီၢ်ဘၣ်န့ၣ်” မ့ၢ်ဒၣ် “ချါလုၣ်တုးရၤစဲ” န့ၣ်လီၤ. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢလူၤပိာ်ထွဲအခဲဒီးမၤဝဲဒ်အတၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤ အဝဲသ့ၣ်လၢ “တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအလံာ်စီဆုံအပုၤကိဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲကုၤဖျါကဒါကုၤအသးဒီးအမါ “မၢ်ရံၤယါရၤစဲ” လၢတဘျီန့ၣ်လီၤဖးဝဲလၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပီၢ်တအိၣ်ဝဲတဂၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢဖဲ “ရၤစဲ” ဆူးကွံာ် အသးအခါန့ၣ် အဝဲအိၣ်ဒီးတၢ်သးတမုာ်န့ၣ်လီၤ.

“ချါလုၣ်တုးရၤစဲ” အံၤန့ၣ် ဆူးကွံာ်အသးဖဲ 31th Oct, 1916 န့ၣ် ဖဲအဝဲလဲၤတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဝဲလဲၤဒီး လုၣ်မ့ၢ်အူအခါန့ၣ် တၢ်မၤအသးတတူၣ်ကလံာ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. လၢအအိၣ်ကျဲအထၢၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်အိၣ်ဒၣ်ထဲစ့ၤဒိၣ် လၢန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. အပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်ပုၤလၢအအိၣ်လၢ ကစၢ်အစုထွဲအပူၤ ဆၢန့ၣ်ဖျါၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. နီၢ်နီၢ်တခါန့ၣ်, ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ် ကစၢ်ယုၣ်ရှူးခရံၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ် အကတီၢ်နွံကတီၢ်အပူၤ, တကတီၢ်စုာ်စုာ် အပူၤန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢ အဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ အကလုာ်အကထါ ဒီးပုၤတၢ်မၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အတၢ်ဆာကတီၢ်နွံကတီၢ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အကလူးဒီး အတၢ်ဘၣ်ထွဲသ့ၣ်တဖၣ် ပနၢ်ပာ် တုာ်လံာ်အဃိ, ပကလဲၤကဒီးဆူဝဲအတၢ်စံးပာ်လၢ မၤကၢ်မၤကျၢၤတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်ဝဲစကၤရ ယၤ, ၄:၁-၁၄,** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးကလူးလၢအကတီၢ်တၢ်ဒီးယၤန့ၣ် ဟဲကဒီး, ဒီးထီၣ်ဂဲၤယၤဒ်ပုၤ ထီၣ်ဂဲၤပုၤလၢအမံသပုၤအသိး န့ၣ်, ဒီးစံးဘၣ်ယၤ, နထံၣ်လၢ မနုၤတမံလဲၣ်. ဒီးယစံး, ယထံၣ်တၢ်ဒီး ကွၢ်ကွၢ် မ့ၢ်အူအမိာ်ပုၤထီၣ်ဖျါၣ်ညါ, ဒီးသလၢတဖျါၣ်လၢအဖိခိၣ်, ဒီးမ့ၢ်အူအဖိနွံဖျါၣ် အိၣ်လၢ အဖိခိၣ်, ဒီးအကျိၣ်ဘိနွံဘိလၢ အဘၣ်ဃးဒီး မ့ၢ်အူအဖိနွံဖျါၣ်လၢ အအိၣ်ဝဲလၢအဖိခိၣ်, ဒီးသ့ၣ်စၤယံးခံထဲးအိၣ်ဝဲလၢအဃာ, တထံးလၢသလၢလၢစုထွဲ တခါ, ဒီးတထံးလၢသလၢလၢစုထွဲတခါလီၤ.”

“ဒီးယကတီၢ်ဆာတၢ်, ဒီးယစံးဘၣ်ကလူးလၢအကတီၢ်တၢ်ဒီးယၤ, တၢ်အံၤတဖၣ်န့ၣ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်, ယကစၢ်ဧၤ,”

“ဒီးကလူးလၢအကတီၢ်တၢ်ဒီးယၤ စံးဆာတၢ်ဒီးစံးဘၣ်ယၤ, တၢ်အံၤတဖၣ်န့ၣ်မနုၤမနုၤလဲၣ်န့ၣ် နတ သ့ၣ်ညါဘၣ်ဧါ. ဒီးယစံး, တသ့ၣ်ညါဘၣ်, ယကစၢ်ဧၤ,”

“ဒီးစံးဆာယၤ, ဒီးကတီၢ်တၢ်ဒီးယၤ, ဒီးစံး, အဝဲအံၤ, မ့ၢ်ယွၤအကလုာ်လၢစီၤစရူဘၤဘုလး, ဒီးစံးဝဲ ဒၣ်, တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်အဂံၢ်အဘါဘၣ်, တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်အစိကမီၤဘၣ်, မ့ၢ်လၢယသးလီၤ. တၢ်သုးမ့ၢ်ဂီၢ်မ့ၢ် အယွၤအစံးဝဲဒၣ်,”

“ကစာ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်ဧ၊ နမ့ၢ်မတၢ်လဲၣ်. လၢစီၤစၢၤဘၣ်လးအမဲၤညါန့ၣ်, နကကဲထီၣ် တၢ်ဖျိပူၤလီၤ. ဒီးကဟဲစိၣ်လၢ်အခိၣ်တဖျၢၣ်, အိၣ်ဒီးတၢ်ကိးထီၣ်, မိၣ်တၢ်အဘျးအဖျိၣ်, မိၣ်တၢ်အဘျးအဖျိၣ်ဘၣ်အီၤတက့ၢ်.”

“ဒီးယွၤ အကလုာ်ဘၣ်ယၢဒီးစံးဝဲဒၣ်, စီၤစၢၤဘၣ်လးအစုပၢ်လီၤ ဟံၣ်တဖျၢၣ်အံၤအခိၣ်ထံးလံး, ဒီးအစုန့ၣ် ကမၤဝံၤအီၤ, ဒီးသုကသုၣ်ညါလၢတၢ်သးမ့ၢ်ကိၢ်မ့ၢ်အယွၤ မၤလီၤယၢဆုသုအိၣ်လီၤ.”

“အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ, မ့ၢ်မတၢ်ပးကဲဘၣ်တၢ်အဆံးတဖၣ် အမ့ၢ်အန့ၣ်တကလဲၣ်. ဒီးတုၤအထံၣ်ဘၣ်နီၣ်ထူၣ်ကလံာ်အပျံၤလၢ စီၤစၢၤဘၣ်လးအစုပူၤဒီး, တၢ်အမဲၣ်န့ၣ်တိၣ်, လၢအဃုာ်ဝုၤဝီၤ လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်ညါန့ၣ်ကသုၣ်သးခုလီၤ.”

“ဒီးယကတိးဆၢတၢ်ဒီးယစံး, သ့ၣ်စၢၤယံးခံထံးလၢမ့ၢ်အူဒၢ အမိၢ်ပုၤလၢစုထွဲတထံးလၢ စုစ့ၣ်တထံးန့ၣ် မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ်. ဒီးယကတိးတၢ်ခံဘျီတဘျီ, ဒီးစံးဘၣ်အီၤ, သ့ၣ်စၢၤယံးအဒုခံဒုလၢအဒုးယွၤလီၤ သိတူလၢအပူၤဒၣ်ဝဲလၢကျိၤန့ၣ် မ့ၢ်မနုၤတမံၤလဲၣ်.”

“ဒီးစံးဆၢယၢဒီးစံးဝဲဒၣ်, အဝဲအံၤမ့ၢ်မနုၤမနုၤလဲၣ်န့ၣ် နတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဧါ, ဒီးယစံး, ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်, ယကစၢ်ဧ.”

“တုၤနုၤတစုစံးဝဲဒၣ်, အဝဲအံၤမ့ၢ်ပုၤဒီး ပျုၤအသးခံဂၤလၢအဆၢထၢၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဘၣ်ညါအကစၢ်အယၢန့ၣ်လီၤ.”

တၢ်အဝဲအံၤ မ့ၢ်ဒၣ်ဝံၤစကၤရံယၤ အတၢ်ထံၣ်ဆူညါခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်စီၤဆုအဝဲအံၤစံးတၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်. တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ် ကစၢ်ယုၣ်ရှုးခရံၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ် အတၢ်ဆၢကတိးအပတီၢ်န့ၣ်ပတီၢ်ဒီး အကလူးန့ၣ်ဂၤအဂ့ၢ် လၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီး ဝံအတၢ်စံးတၢ်ကတိးဒီး အတၢ်ထံၣ်လၢညါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆူညါခိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ပကကွၢ်ဘၣ်တၢ်ဂီၤလၢ ဘၣ်တၢ်ဖျါအီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒီး ပကဃုသ့ၣ်ညါအခိၣ်ညါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်လၢဝံၤစကၤရံယၤ အတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ကဘၣ်လီၤပလိာ်အသးစ့ၢ်ကိးဒီး, လံာ်လီၣ်ဖျါ ဘး၁၂ အပူၤ အတၢ်ကွဲးလၢအမ့ၢ် “မ့ၢ်အူဒၢထူန့ၣ်ဖျၢၣ်” ဒီးမ့ၢ်အူဒၢအမိၢ်ပုၤလၢအအိၣ်ဒီး အဒုန့ၣ်ဒုန့ၣ်လီၤ.

“ယဃုာ်ကဒါယီၤသးဒီး, ယထံၣ်ဘၣ်မ့ၢ်အူဒၢထူန့ၣ်ဖျၢၣ်,”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ, တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်ကဒီးအီၤဖဲ ၂၆၂၅ ၂၅:၃၁လၢ အမ့ၢ်တၢ်လုာ်ဒဲစီၤဆုအပူၤန့ၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

“ဒီးနဘၣ်တုၤမ့ၢ်အူဒၢမိၢ်ပုၤလၢထူစီၤလီၤ. မ့ၢ်အူဒၢမိၢ်ပုၤန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ပိာ်န့ၣ်အီၤလီၤ. အဘိ, ဒီးအဒုတဖၣ်အခိၣ်မိၣ်တဖၣ်, အကမိၣ်တဖၣ်, အဖိတဖၣ်ဘၣ်မၤလၢ တၢ်တလိာ်ဒီးအီၤလီၤ.”

အခဲအံ့ ဒ်ပနာဟတုာ်လံအသိး, တာ်လာမုာ်အူဒါအမိာ်ပုာ်လာထူစီနွံဖျာ်အံ့န့ၣ် မုာ်ဒ်ကစာ်ယုာ်ဂ္ဂးခရံာ် အတၢ်အိၣ်ဖျိာ်ဒီး အတၢ်ဆာကတီၢ်နွံကတီၢ် အတၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လာ အအိၣ်တုာ်သ့ၣ် တဖၣ်လာအမုာ် တၢ်ထံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အကီၢ်တခါန့ၣ် အခိပညီကအိၣ်ဒ်လဲၣ်.

* တာ်လာမုာ်အူဒါအမိာ်ပုာ်ထူစီနွံဖျာ်ဒီး မ့ၣ်အူဒါဖိနွံဖျာ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤန့ၢ် သ့ၣ်စၤယံးအဒုခံဒုလာ အဒုး ယွၤလီၤ သိထူလာအပူၤဒ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်.

* လာကျိၤန့ၣ်အယိ တၢ်လဲၤလီၤဆူ “သလာ” အပူၤဒီး လာခံတဆီန့ၣ်လာကျိၤန့ၣ်အယိ တၢ်လဲၤတုၤဆူမုာ် အူဒါမိာ်ပုာ်ဒီး မုာ်အူဒါဖိနွံဖျာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံ့န့ၣ် မုာ်တၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢာ်အံ့န့ၣ် မုာ်ဒ်လာတၢ်သးခုကစီၣ် အမုာ်န့ၣ်အပူၤန့ၣ် လာတၢ်အိၣ်ဖျိာ်အကီၢ် ကစာ်အတၢ်ကဟုကညီၢ်ဒီး အတၢ်မၤစၢၤအတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ အတၢ်ဘၣ်ထွဲ(ထူ)သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထံၣ်စီတၢ်အကလုာ်ကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ်လာ အိၣ်ဒီးတာ်လာအကျိၣ်ကျဲအသး အမံၤမံၤသ့ၣ်တဖၣ် အကီၢ် အတၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်,

မုာ်အူဒါအမိာ်ပုာ်ထူစီနွံဖျာ်

တၢ်အံၤဒ်ပသ့ၣ်ညါအသိး မုာ်ဒ်ပကစာ်ယုာ်ဂ္ဂးခရံာ်အတၢ်အိၣ်ဖျိာ် အတၢ်ဆာကတီၢ်နွံကတီၢ်လာ အစး ထီၣ်ဖဲ, (Pentecost) အကတီၢ်ဒီးဆူတၢ်လာထီၣ်ပုၤထီၣ် အကတီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်မးသဲ ၅:၁၄, “သုဝဲသ့ၣ်အံၤ သုမုာ်ဟီၣ်ခိၣ်အကပီၤလီၤ.” လာအမုာ်ကစာ်ခရံာ်အတၢ်ကတီၢ်အသိး ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မုာ်ဒ်ပုၤလာအစီၣ်န့ၢ် ကစာ်ယွၤအတၢ်မုာ်တၢ်တီအကလုာ်အကထါ အတၢ်ကပီၤအကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အကျိၤဘိနွံဘိ - တၢ်အဝဲအံၤမုာ်ဒ်ပကစာ်ယွၤ အတၢ်မၤလီၤတၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်စီဟ့ၣ်ကမိ တၢ် ဆူပုၤလာအလီၤဆီဒ်တၢ်နွံဂၤ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ကလူးနွံဂၤလာကဘၣ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤ ကစာ်ယွၤအကလုာ် အကထါအကီၢ် လာတၢ်ဆာကတီၢ်တကတီၢ်စုာ်စုာ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မုာ်ဒ်ပုၤအိၣ်လာကစာ်အစုထွဲတခါလာ အမုာ်ဆၣ်နွံဖျာ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကစာ်သူအဝဲသ့ၣ်လာ တၢ်အပိးအလီလာ အိၣ်ဒီးတာ်လီၤဆီဒ်ဝဲဒီး, လာကျဲလာအလီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် လီၤ.

သလာတဖျာ်

တၢ်အဝဲအံၤန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, **လံာ်အုးဖုးစု ၁:၂၂**, လာအမုာ်တၢ်အိၣ်ဖျိာ်အဖီခိၣ်န့ၣ် ကစာ်ယုာ်ဂ္ဂးမုာ် တၢ်အခိၣ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

“ဒီးဟံာ်တၢ်ခဲလၢာ်လာ အခိၣ်အဖီလၢာ်, ဒီးဒုးကဲအီၤလာ တၢ်ခဲလၢာ်အခိၣ်, လာတၢ်အိၣ်ဖျိာ်လာအမုာ် အနီၢ်ခိအကီၢ်.”

မုာ်ဝဲလီၤ. အဝဲမုာ်တၢ်အိၣ်ဖျိာ်အခိၣ်လာ အမုာ်အနီၢ်ခိအကီၢ်ဒီး မုာ်စုာ်ကီးပုၤမၤစၢၤတၢ်, ဒီးပုၤဟ့ၣ်တၢ်န့ၣ် လီၤ. မုာ်ဒ်လာအဝဲအတၢ်မၤစၢၤအယိ တၢ်ဘၣ်တုၤအသိအနီၢ်သးအတၢ်ဘၣ်ထွဲသ့ၣ်တဖၣ်ဟၤဃာ်အသးန့ၢ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ်ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ, လံာ်ယိဟာ် ၁၅:၅ န့ၣ်လီၤ.

“ယဲဒ်အံၤ, ယမုာ်စပံးအမုာ်, သုဝဲသ့ၣ်အံၤ, သုမုာ်အဒုအဖီလီၤ. ပုၤလာအအိၣ်လာယပူၤ, ဒီးယအိၣ်လာ

အပူနှင့်, သပ်ထိပ်ဝဲဒန်အါဖျာန်လီၤ. အဂ္ဂါဒ်အံၤ, မ့တမ့ာ်ဘဉ်လၢယၢဒီးသ့မၤတၢ်တသ့ဘဉ်နီတမံၤဘဉ်.

လံာ်စီဆုံအဆၢအဝဲအံၤစံးဘဉ်ပုၤထံထံဆးဆးလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ် ပထံၣ်ဘဉ်လီၤ. တၢ်လၢတၢ်အမ့ၢ် န့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆူ တၢ်အဒုလၢအလိၣ်ဘဉ်ထံသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒီး တၢ်အဒုမ့ၢ်တအိၣ်ဘဉ်အီၤဒီး သပ်ထိပ်ဖိထီၣ် တန့ၢ်ဘဉ်န့ၣ်ပထံၣ်ဘဉ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ကစၢ်ခရံၣ်အနီၢ်ခိၣ်နီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး, လၢကစၢ်ခရံၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ် အခိၣ်တဂၤအံၤအပိ, အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးသးသမူလၢအဟၢပးအီၤသ့န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အပိမ့ၢ်အူဒါမိၢ်ပုၤတူဒီဖျာန်ညါလၢအအိၣ်ဒီး မ့ၢ်အူဒါဖိန့ၣ်ဖျာန်အံၤန့ၣ်မၤန့ၢ် “သိထူ” လၢ “သလၢ” အအိၣ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘဉ်လီၤ. ဘဉ်ပးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ်, ဘဉ်တၢ်ပာ်ဖျါအီၤဖဲ **လံာ်လီၣ်ဖျါ ဘး၁၃** န့ၣ် ပထံၣ်ဘဉ်အီၤလီၤ.

“ဒီးလၢမ့ၢ်အူဒါအကျါ, ပုၤလီၤကံာ်လၢပုၤကညီဖိခွါကူသိးတၢ်တုၤလီၤလၢအခိၣ်ထံး, ဒီးကံာ်တူၢ်အယီၢ် တကီးထူလၢအသးနီၣ်ပုၤလီၤ.”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒန်တၢ်ဂ့ၢ်တမံၤလၢ ဘဉ်တၢ်ပာ်ဖျါအီၤလၢတၢ်ခိးကွၢ်တၢ်ဒ်တၢ်အခိၣ်အသိး တဂၤလၢအတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

သ့ၣ်စၢယံးခံထံး

တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်. ပကထံၣ်ဘဉ်ဖဲ, **လံာ်လီၣ်ဖျါ ဘး၁၃-၄** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးယကဟ့ၣ်လီၤ, တၢ်စီတၢ်ကမီၤလၢယပုၤအုၣ်အသးခံဂၤန့ၣ်, ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကူဒီးထာ်တၢ်ကံးညဉ် န့ၣ်ဒီး, ကကတၢ်တၢ်လၢဝံအကျိၣ်တကထံခံကယၢယုဆံသီလီၤ.”

“အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်စၢယံးခံထံး, ဒီးမ့ၢ်အူဒါဖိဖျာန်, လၢအဆၢထာ်ဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်အကစၢ်တဂၤအမဲာ် ညါလီၤ.”

လၢတၢ်န့ၣ်အပိ, တၢ်လၢ “သ့ၣ်စၢယံးခံထံး” အံၤန့ၣ် လၢလံာ်လီၣ်ဖျါအဆၢဒိၣ် (၁၁) အပူၤ ပထံၣ် အီၤစ့ၢ်ကီးလၢ, “ပုၤအုၣ်အသးခံဂၤ” အသိးန့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ပးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ် ပကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်အီၤလၢ, **လံာ်ဝံစကၢရုယၢ ၄း၁၃-၁၄** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးစံးဆၢယၢဒီးစံးဝဲဒန်, အဝဲအံၤမ့ၢ်မနုၤမနုၤလဲၣ်န့ၣ် နတသ့ၣ်ညါဘဉ်ခါ. ဒီးယစံး, ယတသ့ၣ်ညါ ဘဉ်, ယကစၢ်စၢ”

“တုၤနုၤတစုစံးဝဲဒန်, အဝဲအံၤမ့ၢ်ပုၤဒီးဖျါအသးခံဂၤလၢအဆၢထာ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘုၣ်ညါအကစၢ် အယၢန့ၣ်လီၤ.”

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်လၢသ့ၣ်စၢယံးခံထံးအံၤန့ၣ်ဘဉ် တၢ်ဒီလီၤအီၤလၢ “ပုၤဒီးဖျါအသးခံဂၤ” န့ၣ်ပထံၣ် ဘဉ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အပိ, ပုၤအုၣ်အသးခံဂၤဒီး ပုၤဒီးဖျါအသးခံဂၤလၢ ဘဉ်တၢ်ဒီလီၤအီၤလၢ သ့ၣ်စၢယံးခံထံး အံၤန့ၣ် ကမ့ၢ်တၢ်ဒ်လဲၣ်.

တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒန်ကစၢ်ယွၤအကလုာ်စီဆုံအတၢ်အုၣ်အသးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလံာ်စီဆုံ အလီၢ်လံာ်တကတြုၣ်ဒီးအသီတကတြုၣ်လၢအမ့ၢ် ကစၢ်ယွၤအကလုာ်စီဆုံအတၢ်အာ်လီၤအီၤလီၤသ့ၣ်တဖၣ်

နဲ့လီ.

မှီဝဲလီ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် မှီဒၣ်လံာ်လီၣ်ဖျါအဆၢဒိၣ် (၁၁) အပူၤပူၤအုၣ်အသးခံၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်စီဆ့ၣ်အဆၢဖိတဆၢလၢအမ့ၢ်, လံာ်လီၣ်ဖျါ ၁၁:၃, စံးဝဲဒၣ် “ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကူဒီးထၢၣ်တၢ်ကံးညၣ်န့ၣ်ဒီး” န့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ်ကတိၤတမံၤလၢ ကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထိၤအံၤအခီပညီန့ၣ် သုဝဲသ့ၣ်သ့အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. မှီဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်လၢကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထိၤအံၤ ကကူဒီးထၢၣ်တၢ်ကံးညၣ်န့ၣ်မှီဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တမံၤလၢ အအဲၣ်ဒီးပာ်ဖျါဝဲလီၤ. ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤန့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ **လံာ်စံးထီၣ်ပတြၢ, ၃၅:၁၃** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးယဲဒၣ်အံၤဖဲအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဆါန့ၣ်ယဆ့မ့ၢ်ထၢၣ်တၢ်ကံးညၣ်လီၤ. ယမၤဖျိၣ်ယသးလၢဒုၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိ, ဒီးယဘါထုကဖၣ်တၢ်ဟဲက့ၤဆူ ယသးနါပှါလီၤ.”

ပကထံၣ်ဘၣ်ကဒီးလၢ, **လံာ်ယိၤနါ ၃:၆** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးတၢ်ကတိၤတုၤဘၣ်နံၤန့ၣ်အစီပၤ, ဒီးအဝဲဒၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်လၢအလီၢ်ပစီၣ်အဖီခိၣ်, ဒီးဘ့ၣ်လီၤကွံာ်စီပၤအကူအသိး, ဒီးကျၢ်ဘၢအသးလၢထၢၣ်အတၢ်ကံးညၣ်, ဒီးဆ့ၣ်နီၤဝဲလၢဖၣ်ဆါအကျါ,”

မှီဝဲလီၤ. တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်, တၢ်လီၤဃံၤလီၤပျီၣ်အတၢ်ပနီၣ်တမံၤန့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဒီးန့ၣ်ဒီး လံာ်စီဆ့ၣ်အလီၢ်လံၤတကတြုၣ်ဒီးအသီတကတြုၣ်အတၢ်လီၤဃံၤလီၤပျီၣ်အံၤန့ၣ် ကမ့ၢ်တၢ်ဒိလဲၣ်. တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်အနံၣ်တကထိၣ်ခံၤကယၤဃုဆံၣ်န့ၣ်အတီၢ်ပူၤဘၣ်တၢ်တြီဆၢဃာ်လံာ်စီဆ့ၣ်လၢကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပုၤစ့ၤတြုၣ်ဖိအကျိၣ်, ပုၤဂရံးဖိသ့ၣ်တဖၣ်အကျိၣ်ဒီး ပုၤလဲးတ့ၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အကျိၣ်ဒီးကဘၣ်သံဝဲဒၣ်ဖဲကျိၣ်တဖၣ်အံၤအပူၤန့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ.

မှီဝဲလီၤ. ကစၢ်ယွၤ “အပူၤအုၣ်အသးခံၤ” အံၤအိၣ်တ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဆံးလီၤစ့ၤလီၤအတီၢ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်တခါန့ၣ်မှီဒၣ်ဖဲ AD 530 ဆူ 1799 AD အပူၤလၢအမ့ၢ် ပုၤဂ့ၢ်လိာ်ခရံၣ်အတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ 1799 AD ပူၤကွံာ်ဝံၤအလီၢ်ခံ တုၤလီၤအခါန့ၣ် တၢ်လၢလံာ်စီဆ့ၣ်တဘ့ၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်လံာ်အီၤဆူ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘ့ၣ်ညါလၢ ကျိၣ်အါကျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဃိ တၢ်အုၣ်အသးလၢပုၤဝဲဒီးတၢ်ကဟုကညီၣ်န့ၣ် စးထီၣ်အိၣ်ဝဲဒီးဘၣ်တၢ်စိာ်အီၤဆူ တၢ်လီၤအဂုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.

လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ တၢ်လၢသ့ၣ်စးယံးခံထံးအံၤန့ၣ် မှီဒၣ်ကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထိၤခံမံၤန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဒီးန့ၣ်ဒီး ပနာ်ပာ်တ့ၢ်လံသ့ၣ်စးယံးခံထံးအံၤအခီပညီန့ၣ်ဝံၤလံဒီး, ပကလဲၤကဒီးဆူသ့ၣ်စးယံးခံထံးအပူၤအိၣ်ဒီးအသိန့ၣ် “ဒုးယွၤလီၤသိထူလၢအပူၤဒၣ်ဝဲလၢကျါန့ၣ်မှီဒၣ်တၢ်ဒိလဲၣ်ဒိလဲၣ်.

သိထူ

တၢ်လၢသိထူန့ၣ်မှီသးစီဆ့ၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ပကထံၣ်ဘၣ်ဖဲ **လံာ်ယိၤဟာ် ၁၄:၁၆-၁၇ ဒီး လံာ်လူၤကၣ် ၁၁:၁၃** န့ၣ်လီၤ.

“ဒီးယကဃုတၢ်လၢဟံဒီးကဟ့ၣ်သုလၢပုၤမၤစၢတၢ်လၢအဂၤတဂၤဒ်သိး အကအိၣ်ဒီးသုလီၤထူလီၤယိာ်လီၤ.”

“အဝဲန့ၣ်မှီသးလၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်မှီတၢ်တီလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဖိတူၢ်လိာ်အိတသ့ဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ,

တထံၣ် ဘၣ်အိၣ်ဒီးတသ့ၣ်ညါဘၣ်အိၣ်ဘၣ်. မ့မ့ၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အံၤသ့ၣ်ညါအိၣ်လီၤ. အဂီၢ်ဒံၣ်အံၤ, အိၣ်ဝဲဆိးဝဲ ဒီးသ့, ဒီးက အိၣ်ဝဲလာသ့ပူၤလီၤ.”

“မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီး သုဝဲဒၣ်လာအမ့ၢ်ပုၤအအာအသီန့ၣ်, သုမ့ၢ်သ့ၣ်ညါဟ့ၣ်သုဖိသုလံၤလာ တၢ်ဟ့ၣ်အဂ့ၤ ဒီး, သုဟံၣ်အိၣ်လာမ့ၢ်န့ၣ်, ကဟ့ၣ်ပုၤလာအဃုတၢ်လာအိၣ်တဖၣ်လာ သးစီဆုံန့ၣ်အါန့ၣ်အန့ၣ်တက့ၢ်ဆံးဒိၣ် လဲၣ်.”

လံာ်စီဆုံအဝဲအံၤစံးဘၣ်ပုၤဖျိဖျိဖျါန့ၣ်လီၤ. တၢ်လာသးစီဆုံအံၤန့ၣ်မ့ၢ်အဟဲဒၣ်လာ ကစၢ်ယွၤဒီးတၢ် အဝဲအံၤဘၣ်တၢ်ဒိလီၤအိၣ်လၢ “သိထူ” န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အကျိၤခံၣ်ဘိ, ဒ်ပစံးတၢ်အသိး, ထံပိၤခံၣ်ဘိ

လာတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဃိ ကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထါဘၣ်တၢ်ပာ်ဖျါအိၣ်ဝဲဒီး, တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်ကျဲလာ အကဟ့ၣ်ပုၤသးစီဆုံအတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အကျိၤ (၁) တဘိ

တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်လံာ်စီဆုံအလီၢ်လံၤတကတြုၢ်အပူၤလာ ကစၢ်ယွၤအိးထီၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအကျဲသ့ၣ် တဖၣ်လာအမ့ၢ်, ဝံသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်စံးပာ်, တၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်အကဒုသ့ၣ်တဖၣ်လာ ကစၢ်ယွၤဒုးသ့ၣ်ညါ ပုၤကျဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အကျိၤ (၂) ဘိတဘိ

တၢ်အဝဲအံၤမ့ၢ်ဒၣ်လာတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤတၢ်အဂီၢ်, ကစၢ်ယွၤအတၢ်ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤတၢ်လာအဘၣ်ထွဲ ဒီးတၢ်ကဟ့ၣ်ညါအက့ၢ်အဂီၢ်, အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်ကစၢ်ယွၤအတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်အကျဲသ့ၣ်တဖၣ်လာအမ့ၢ် တၢ်အာၣ်လီၤအိၣ်လၢသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ်ပုၤအခံတဖၣ် လာအအိၣ်လာလံာ်စီဆုံအသီတကတြုၢ် အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်အဝဲအံၤမၤအသးဒ်တၢ်ဂီၤတဘၣ်အသိး, လာတၢ်ထံၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဃိ, တၢ်သးခု ကစီၣ်အစီၤ အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဒီး, တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အခိၣ်, ကစၢ်ယုၣ်ရှုးခရံၣ်, ကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထါလာအိၣ်ဝဲဒီး တၢ်မူ, ယွၤအကလုာ်အကထါလာဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ် ကွဲးဃါအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးကစၢ်ယွၤအတၢ်မၤစၢၤ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လာတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဃိ မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ ပသ့ၣ်ညါတၢ်လံာ်အိၣ်ဖျိၣ်အတၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လာန့ၣ်တကးဘၣ်, လံာ်ဝဲစကၤရယၤအတၢ်စံးပာ်စၢၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤကၢ်မၤကျၢၤစ့ၢ်ကီး တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အတၢ် စံၣ်စီၤတဲစီၤအဃိ မ့ၢ်မဆါတနံၤစ့ၢ်ကီး ပသ့ၣ်ညါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပအိၣ်ဝဲဆိးဝဲလာတၢ်အထူးအတီအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲလီၤ.